

**C. Grupa zajęć do wyboru
Fakultety**

Nazwa przedmiotu kształcenia: Kultura słowa

Rodzaj przedmiotu:

Konwersatorium

Cele kształcenia:

C1 Rozwijanie umiejętności krytycznej analizy normy językowej i uzusu oraz samodzielnego rozstrzygania problemów poprawnościowych w oparciu o wiarygodne źródła normatywne.

C2 Doskonalenie umiejętności prowadzenia kwerend (słowniki, poradnie, korpusy) oraz formułowania uzasadnionych rozstrzygnięć w sprawach poprawności, stylistyki i stosowności językowej.

C3 Kształtowanie kompetencji tworzenia i redagowania tekstów zgodnych ze standardami kultury języka (ortografia, interpunkcja, leksyka, styl) z uwzględnieniem kontekstu społecznego, instytucjonalnego i wymogów komunikacji inkluzywnej.

Program kształcenia (treści nauczania)

1. Kategorie i narzędzia normatywistyki: kultura języka, funkcje języka, system–norma–uzus; konsekwencje rozróżnień dla oceny poprawności.
2. Język jako wartość kultury: mechanizmy wartościowania języka; rola działalności normatywnej w życiu publicznym.
3. Norma językowa i jej zróżnicowanie: wariacja normy; błąd językowy – typologie i kryteria rozpoznawania; interpretacja w kontekście komunikacyjnym.
4. Kryteria poprawności: hierarchizacja kryteriów i konflikty kryteriów; uzasadnianie rozstrzygnięć normatywnych.
5. Innowacje językowe: rozpoznawanie i ocena innowacji (funkcjonalność, rozpowszechnienie, akceptowalność).
6. Kodyfikacja normy współczesnej: źródła kodyfikacji i ich ograniczenia; krytyczna ocena rozstrzygnięć normatywnych.
7. Polityka językowa i instytucje normatywne: poradnie, korpusy, OJ UW, RJP – zasady korzystania i ocena wiarygodności źródeł.
8. Świadomość normatywna i postawy wobec języka: analiza postaw użytkowników języka i ich konsekwencji społecznych.
9. Uwarunkowania prawne: Ustawa o języku polskim; wybrane regulacje/dyrektywy dot. języka równościowego – interpretacja zastosowań w komunikacji publicznej.
10. Poprawność słowotwórcza: tendencje współczesne; uzasadnianie ocen normatywnych.
11. Dobór leksykalny i poprawność semantyczna: analityzmy, pleonazmy/tautologie, peryfrazy, wieloznaczność, „mody językowe”, szablony leksykalne, metafory – analiza i redakcja.
12. Ćwiczenia ortograficzne (diagnoza błędów, strategie korekty, standardy zapisu).
13. Ćwiczenia interpunkcyjne (analiza składniowa i funkcjonalna znaków interpunkcyjnych).
14. Kwerendy słownikowe: dobór źródeł, kryteria wiarygodności, argumentowanie rozstrzygnięć.
15. Warsztaty pisarskie i redakcyjne: redakcja tekstów użytkowych i instytucjonalnych; spójność, styl, stosowność, komunikatywność.

Literatura podstawowa:

1. M. Bugajski, *Językoznawstwo normatywne*, WN PWN, Warszawa 1993.
2. H. Jadacka, *Kultura języka polskiego. Fleksja, słowotwórstwo, składnia*, WN PWN, Warszawa 2009.
3. T. Karpowicz, *Kultura języka polskiego. Wymowa, ortografia, interpunkcja*, WN PWN, Warszawa 2012.

Literatura uzupełniająca:

1. A. Markowski, *Kultura języka polskiego: teoria, zagadnienia leksykalne*, WN PWN, Warszawa 2012.
2. J. Miodek, *Kultura języka w teorii i praktyce*, Wyd. UW, Wrocław 1983.
3. K. Mosiołek-Kłosińska (red.), *Formy i normy, czyli poprawna polszczyzna w praktyce*, Warszawa 2001.
4. W. Pisarek, *Słowa między ludźmi*, TRIO Wydawnictwo, Warszawa 2004.
5. J. Bralczyk, *Mówi się: porady językowe profesora Bralczyka*, WN PWN, Warszawa 2001.

6. Truss, L. (2003). *Eats, Shoots & Leaves: The Zero Tolerance Approach to Punctuation*. Profile Books, London. ISBN: 978-1861976123.

Efekty uczenia się		
Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
E1_W	Samodzielnie rozstrzyga problemy poprawnościowe i stylistyczne, uzasadniając decyzje w oparciu o źródła normatywne oraz analizę uzusu (w tym kwerendy słownikowe i korpusowe).	K_W21
E1_U	Redaguje i koryguje teksty (ortografia, interpunkcja, leksyka, styl), dbając o komunikatywność i stosowność; potrafi wskazać typowe błędy i zaproponować adekwatne poprawki.	K_U04
E1_K	Wykazuje dbałość o kulturę języka w praktyce zawodowej i życiu publicznym; przyjmuje odpowiedzialność za jakość i etyczne konsekwencje komunikatu.	K_K02
Sumaryczna liczba godzin		100
Liczba punktów ECTS		4

Nazwa przedmiotu kształcenia: Odporność Psychiczna	
Forma zajęć:	Warsztaty z elementami wykładu
Cele kształcenia C1 Pogłębienie rozumienia teorii odporności psychicznej (w tym modelu 4C) oraz interpretacji mechanizmów psychologicznych leżących u ich podstaw. C2 Rozwijanie umiejętności analizy przypadków i integrowania danych w celu formułowania hipotez oraz rekomendacji wzmacniających odporność psychiczną adekwatnie do kontekstu. C3 Kształtowanie kompetencji projektowania interwencji/programu rozwojowego (dobór narzędzi, wskaźniki sukcesu, plan ewaluacji) oraz komunikowania wniosków w krótkiej opinii/raporcie.	
Program kształcenia (treści nauczania)	

1. Pojęcie odporności psychicznej: definicje, modele, kontrowersje terminologiczne.
2. Czynniki ryzyka i czynniki chroniące – ujęcie wieloczynnikowe.
3. Stres, obciążenie i kryzys vs. odporność psychiczna – mechanizmy adaptacyjne.
4. Neuropsychologia odporności psychicznej: rola układu nerwowego,
5. Odporność psychiczna w cyklu życia – perspektywa rozwojowa.
6. Teoria 4C w Odporności Psychicznej- szczegółowe omówienie modelu
7. Diagnoza odporności w kontekście stresu i wydarzeń życiowych – studia przypadków w oparciu o model 4C.
8. Autodiagnoza i praca nad wzmacnianiem własnej odporności psychicznej.
9. Projektowanie interwencji i strategii wzmacniających odporność.
10. Przygotowanie krótkiej opinii psychologicznej dotyczącej odporności psychicznej – praca własna.
11. Projektowanie programu rozwojowego: dobór interwencji do profilu 4C, wskaźniki sukcesu, plan ewaluacji

Literatura podstawowa:

1. Strycharczyk, D., & Clough, P. (2024). *Odporność psychiczna. Strategie i narzędzia rozwoju*. Gdańsk: GWP Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
2. Szczęśliwy Mózg. Wykorzystaj odkrycia neuropsychologii, by zmienić swoje życie , Rick Hanson, GWP. 2005
3. Rezyliencja, Jak ukształtować fundament spokoju, siły i szczęścia, Forrest Hanson, Rick Hanson, GWP
4. Siła Stresu, Kelly McGonigal, Sensus, 2023
5. Nowa Psychologia Sukcesu, Carol Dweck, Muza, 2021

Literatura uzupełniająca

1. Psychologia zmiany w życiu i biznesie - Angelika Chimkowska, MT Biznes
2. Efekt pozytywności. Strategie poznawczo-behawioralne pozwalające zbudować kapitał psychologiczny i przekształcić lęk w nadzieję, Dan Tomasulo, GWP, 2025
3. Umysł ponad nastrojem. Zmień nastrój poprzez zmianę sposobu myślenia, Christine A. Padesky, Dennis Greenberger, WUJ, 2017
4. Atlas of the Heart: Mapping Meaningful Connection and the Language of Human Experience, Brene Brown, EburyPress, 2021

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
E1_W	Wyjaśnia konstrukty i założenia modelu 4C oraz interpretuje ich znaczenie dla funkcjonowania w stresie i wyzwaniach.	K_W13
E2_W	Analizuje biologiczne i środowiskowe uwarunkowania rozwoju odporności psychicznej oraz ich znaczenie dla doboru strategii wzmacniania.	K_W15
E1_U	Interpretuje profil 4C, integrując dane ilościowe i jakościowe; formułuje hipotezy i rekomendacje rozwojowe adekwatne do kontekstu.	K_U12 K_U13
E2_U	Projektuje plan wzmacniania odporności psychicznej (cele, interwencje, wskaźniki sukcesu, elementy ewaluacji) w oparciu o profil 4C.	K_U05 K_U07 K_U12 K_U15 K_U17
E1_K	Wykazuje krytycyzm wobec własnych wniosków; uwzględnia ograniczenia narzędzia i alternatywne wyjaśnienia.	K_K03
E2_K	Współpracuje w zespole i udziela konstruktywnej informacji zwrotnej w oparciu o dane i uzasadnione kryteria.	K_K10 K_K13

Sumaryczna liczba godzin	75
Liczba punktów ECTS	3

Nazwa przedmiotu kształcenia: Psychologia interwencji kryzysowej	
Rodzaj przedmiotu:	Warsztaty
Cele kształcenia C1 Pogłębienie i zintegrowanie wiedzy o kryzysie psychicznym (mechanizmach, dynamice i uwarunkowaniach biopsychospołecznych) oraz o konsekwencjach kryzysu dla funkcjonowania jednostki i systemu rodzinnego/społecznego. C2 Rozwijanie umiejętności analizy i interpretacji złożonych sytuacji kryzysowych (np. kryzys traumatyczny, suicydalny, przemoc domowa, utrata/żałoba, katastrofa/zdarzenie masowe) z uwzględnieniem kontekstu instytucjonalnego i sieci wsparcia. C3 Doskonalenie umiejętności projektowania i prowadzenia działań interwencyjnych o charakterze krótkoterminowym (stabilizacja, redukcja pobudzenia, wsparcie praktyczne, mobilizacja zasobów, plan bezpieczeństwa, rekomendacje dalszej pomocy), z zastosowaniem procedur warsztatowych i symulacji. C4 Kształtowanie zaawansowanych kompetencji komunikacyjnych w kontakcie kryzysowym (wywiad kryzysowy, deeskalacja, rozmowa z osobą w kryzysie i/lub rodziną), z krytyczną oceną ograniczeń własnego wnioskowania i ryzyka błędów interwencyjnych. C5 Pogłębienie rozumienia standardów etyczno-zawodowych w interwencji kryzysowej: granice kompetencji, poufność, dokumentowanie, odpowiedzialność za skutki działań, zasady kierowania do innych specjalistów i współpracy interdyscyplinarnej. C6 Rozwijanie odpowiedzialności za bezpieczeństwo psychiczne osób wspieranych oraz za własną higienę pracy (profilaktyka wtórnej traumatyzacji i przeciążenia; rola superwizji i autorefleksji).	
Program kształcenia (treści nauczania)	
WARSZTATY 1 Kryzys psychiczny jako zjawisko złożone - definicje kryzysu, wydarzenia krytyczne, dynamika kryzysu, dwuwartościowość kryzysu (ryzyko i szansa zmiany), - analiza mechanizmów stresu i przejścia od stresu do kryzysu, - kontrakt warsztatowy: bezpieczeństwo psychiczne, poufność, zasady pracy na winietach. 2 Ramy interwencji kryzysowej i pierwsza pomoc psychiczna (PFA) - cele interwencji krótkoterminowej; „co jest, a czym nie jest” interwencja kryzysowa, - elementy PFA (wsparcie humanitarne, praktyczne i ukierunkowane), - ćwiczenia: stabilizacja, porządkowanie priorytetów, mobilizacja zasobów. 3 Diagnoza sytuacji kryzysowej i projektowanie działań - zbieranie informacji w kontakcie kryzysowym, ocena obszarów funkcjonowania, czynniki ryzyka i ochronne, - triage interwencyjny: kiedy konieczna jest eskalacja i/lub konsultacja interdyscyplinarna, - etyczne i profesjonalne zasady dokumentowania decyzji. 4 Kryzys suicydalny: analiza, plan bezpieczeństwa, postwencja - uwarunkowania kryzysu suicydalnego, logika działań interwencyjnych, - ćwiczenia: rozmowa oceniająca ryzyko (symulacja), formułowanie planu bezpieczeństwa i rekomendacji, - postwencja: podstawowe zasady działań po samobójstwie dokonanych (na poziomie interwencji i koordynacji pomocy). 5 Przemoc domowa jako źródło kryzysu: interwencja wobec ofiar i praca w sieci pomocy - mechanizmy przemocy, ryzyka eskalacji i bezpieczeństwa,	

• interwencja wobec osób dorosłych i dzieci doświadczających przemocy, • ćwiczenie: plan interwencji + analiza dylematów etycznych i instytucjonalnych. 6 Kryzys traumatyczny: ostry stres, PTSD i pułapki interwencji • reakcje potraumatyczne i ich zróżnicowanie, • zasady bezpiecznej stabilizacji i wsparcia (co wzmacnia zasoby, a co może szkodzić), • ćwiczenia: rozmowa wspierająca po zdarzeniu traumatycznym + rekomendacje dalszej pomocy. 7 Kryzys utraty i żałoby: diagnoza potrzeb i adekwatne wsparcie • zmienność reakcji żałoby, czynniki ryzyka powikłań, • role-play: rozmowa wspierająca i plan „kolejnych kroków” pomocy, • granice interwencji a wskazania do psychoterapii i/lub konsultacji psychiatrycznej. 8 Kryzysy dzieci i młodzieży oraz kryzysy szkolne • specyfika interwencji z osobą małoletnią i współpracy z opiekunami/instytucjami, • interwencja w kryzysie szkolnym (zdarzenie krytyczne, zachowania ryzykowne, przemoc rówieśnicza), • ćwiczenie: plan działań dla szkoły/rodziny + komunikacja i koordynacja. 9 Kryzysy katastroficzne i środowiskowe: interwencja wobec społeczności i służb • fazy radzenia sobie społeczności po katastrofie, rola zespołów interwencyjnych, • praca z osobami z grup wysokiego ryzyka oraz z ratownikami (profilaktyka wtórnej traumatyzacji), • ćwiczenie: projekt interwencji dla społeczności / instytucji. 10 Etyka, odpowiedzialność, superwizja i zaliczenie praktyczne • dylematy etyczne (poufność, granice kompetencji, dokumentacja, współpraca interdyscyplinarna), • higiena pracy, samoopieka, superwizja i autorefleksja, • podsumowanie warsztatów: omówienie standardów etyczno-zawodowych w interwencji kryzysowej oraz konsultacje do projektu (plan interwencji kryzysowej) + dyskusja porównawcza rozwiązań projektowych (case-based).		
Literatura podstawowa: • Kubacka-Jasiecka, D. (2010). <i>Interwencja kryzysowa: pomoc w kryzysach psychologicznych</i>. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. • Kluczyńska, S., Czabała, J. C. (red.). (2021). <i>Interwencja kryzysowa: wybrane zagadnienia</i>. Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej. • James, R. K., & Gilliland, B. E. (2016). <i>Crisis intervention strategies</i> (8th ed.). Cengage Learning. • Badura-Madej, W., & Dobrzyńska-Mesterhazy, A. (2000). <i>Przemoc w rodzinie: interwencja kryzysowa i psychoterapia</i> (Wyd. 2). Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.		
Literatura uzupełniająca • World Health Organization, War Trauma Foundation, & World Vision International. (2011). <i>Psychological first aid: guide for field workers</i>. World Health Organization. • Everly, G. S., Jr., & Lating, J. M. (2022). <i>The Johns Hopkins guide to psychological first aid</i> (2nd ed.). Johns Hopkins University Press.		
Efekty uczenia się		
Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
E1_W	Analizuje i wyjaśnia złożone mechanizmy kryzysu psychologicznego (w tym rolę wydarzeń krytycznych, stresu, zasobów i kontekstu społecznego) oraz interpretuje ich znaczenie dla projektowania pomocy.	K_W11 K_W12
E2_W	Ma pogłębioną wiedzę o modelach i zasadach interwencji kryzysowej (w tym pierwszej pomocy psychologicznej), rozumie cele interwencji krótkoterminowej oraz ograniczenia różnych strategii w zależności od typu kryzysu.	K_W12

E3_W	Ma uporządkowaną wiedzę o standardach etyczno-zawodowych w interwencji kryzysowej (poufność, dokumentacja, granice kompetencji, odpowiedzialność za skutki działań, współpraca interdyscyplinarna).	K_W17
E1_U	Samodzielnie analizuje studium przypadku kryzysu, formułuje priorytety interwencyjne oraz projektuje strategię interwencji adekwatną do kontekstu i ryzyk	K_U18 K_U05
E2_U	Prowadzi symulowany wywiad kryzysowy i stosuje zaawansowane techniki komunikacji pomocowej (deeskalacja, porządkowanie informacji, wspieranie sprawczości), dostosowując język i formę kontaktu do sytuacji.	K_U19
E3_U	Opracowuje plan bezpieczeństwa i dalszych działań (skierowania, sieć wsparcia, zalecenia) w sytuacjach podwyższonego ryzyka (np. suicydalność, przemoc, trauma), uzasadniając decyzje w sposób spójny i profesjonalny.	K_U18
E4_U	Wyszukuje i krytycznie selekcjonuje literaturę oraz redaguje pisemny plan interwencji i krótką dokumentację przypadku zgodnie ze standardami metodycznymi i etycznymi.	K_U04 K_U06
E1_K	Jest gotów(-owa) do ponoszenia odpowiedzialności za działania interwencyjne, działa z zachowaniem etyki i profesjonalizmu, rozpoznaje granice kompetencji i korzysta z konsultacji/superwizji w sytuacjach wysokiego ryzyka.	K_K01 K_K02
E2_K	Jest gotów(-owa) do odpowiedzialnej komunikacji i współpracy (w tym interdyscyplinarnej) z instytucjami i osobami otoczenia społecznego w celu zapewnienia bezpieczeństwa i ciągłości wsparcia.	K_K10
E3_K	Jest świadomy(-a) znaczenia zdrowia psychicznego w pracy interwencyjnej, dba o higienę pracy, redukuje ryzyko wtórnej traumatyzacji i przeciążenia oraz wspiera kulturę bezpieczeństwa psychologicznego w środowisku pracy.	K_K11
Sumaryczna liczba godzin		100
Liczba punktów ECTS		4

Nazwa przedmiotu kształcenia: Metody pracy w psychologii	
Rodzaj przedmiotu:	Konwersatorium
Cele kształcenia: C1 Pogłębienie wiedzy studentów w zakresie współczesnych metod pracy psychologicznej oraz ich teoretycznych podstaw, z uwzględnieniem zróżnicowanych kontekstów klinicznych i pomocowych. C2 Rozwijanie umiejętności analizy i doboru adekwatnych metod interwencji psychologicznej w sytuacjach kryzysowych, w tym w pracy z osobami doświadczającymi myśli i zachowań samobójczych. C3 Kształtowanie kompetencji w zakresie planowania i realizowania oddziaływań psychologicznych wobec zróżnicowanych grup klientów, w tym osób chorujących onkologicznie oraz objętych opieką paliatywną. C4 Doskonalenie refleksyjności zawodowej oraz odpowiedzialności etycznej poprzez rozwijanie umiejętności samooceny, zapobiegania wypaleniu zawodowemu i planowania rozwoju profesjonalnego.	

Program kształcenia (treści nauczania)		
Konwersatorium: 1. Omówienie różnorodnych metod pracy stosowanych przez psychologów. 2. Znaczenie znajomości różnych podejść i technik w praktyce psychologicznej. 3. Przegląd narzędzi coachingowych stosowanych w pracy z klientami. 4. Rozwinięcie umiejętności aktywnego słuchania (parafraza, odzwierciedlenie, klaryfikacja). 5. Nauka rozpoznawania objawów kryzysu oraz omówienie metod interwencji kryzysowej. 6. Zapoznanie uczestników z podstawowymi technikami diagnozowania i interwencji w przypadkach osób zgłaszających myśli samobójcze. 7. Wprowadzenie do specyfiki pracy z osobami objętymi opieką paliatywną oraz chorymi onkologicznie. 8. Zapoznanie z różnymi szkołami i nurtami psychoterapeutycznymi. 9. Certyfikacja w psychoterapii: wymagania i procedury. Dbłość o higienę psychiczną w zawodzie psychologa: zapobieganie wypaleniu zawodowemu, techniki radzenia sobie ze stresem.		
Literatura podstawowa: 1. Jobes D. A. (2019). Terapia pacjenta z ryzykiem samobójczym. Metoda oparta na współpracy. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2. Kargulowa, A. (2005). O teorii i praktyce poradnictwa. Odmiany poradoznawczego dyskursu. Podręcznik akademicki. Wydawnictwo Naukowe PWN. 3. Morrison J. (2023). Wstępny wywiad diagnostyczny. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego		
Literatura uzupełniająca: - Burl E. G., James R. K. (2004). Strategie interwencji kryzysowej. Wydawnictwo Parpa - Glibert A. (2019). Uważne Współczucie. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne - Kluczyńska S. (2015). Poradnictwo psychologiczne dla osób w okresie średniej dorosłości. Wydawnictwo Naukowe PWN - Leżnicka-Łoś, A. (2012). Podstawy terapii psychoanalitycznej Teoria i praktyka. Wydawnictwo Imago - Rogers J. (2017). Coaching. Podstawowe Umiejętności. - Sokołowska, E., Czabała, J., i in. (2021). Interwencja kryzysowa. Wybrane zagadnienia. Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej - Yalom, I. (2001). Dar terapii. List otwarty do nowego pokolenia terapeutów i ich pacjentów. Wydawnictwo Czarna Owca - James, R. K., & Gilliland, B. E. (2017). Crisis Intervention Strategies (8th ed.). Boston, MA: Cengage Learning.		
Efekty uczenia się		
Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
E1_W	Posiada pogłębioną i uporządkowaną wiedzę dotyczącą współczesnych metod pracy psychologicznej oraz ich teoretycznych i metodologicznych podstaw w kontekście praktyki klinicznej.	K_W12, K_W15
E2_W	Rozumie mechanizmy funkcjonowania osób w sytuacjach kryzysowych, w tym uwarunkowania zachowań samobójczych oraz zasady planowania interwencji psychologicznej.	K_W17

E1_U	Potrafi dokonać analizy sytuacji klinicznej, dobrać adekwatne metody interwencji oraz uzasadnić ich zastosowanie w oparciu o wiedzę teoretyczną i standardy praktyki psychologicznej.	K_U12, K_U15, K_U16, K_U17
E2_U	Samodzielnie planuje działania pomocowe wobec zróżnicowanych grup klientów (w tym osób chorujących onkologicznie i objętych opieką paliatywną), uwzględniając kontekst etyczny i psychospołeczny.	K_U18, K_U19
E1_K	Jest gotów do krytycznej refleksji nad własnymi kompetencjami zawodowymi, podejmowania działań w zakresie samoopieki oraz planowania dalszego rozwoju profesjonalnego.	K_K01, K_K06, K_K12
Sumaryczna liczba godzin		75
Liczba punktów ECTS		3

Nazwa przedmiotu kształcenia: Psychologia śledcza	
Rodzaj przedmiotu:	Warsztaty
Cele kształcenia C1 Analiza i interpretacja taktyk autoprezentacji oraz mechanizmów komunikacji interpersonalnej w kontekście interakcji profesjonalnych. C2 Wyjaśnianie i krytyczna ocena funkcjonowania pamięci człowieka (pamięć krótkotrwała i długotrwała) oraz konsekwencji jej ograniczeń dla rzetelności relacji/zeznań. C3 Doskonalenie umiejętności stosowania technik aktywnego słuchania. C4 Projektowanie i uzasadnianie doboru rodzajów pytań oraz zasad ich zadawania w zależności od celu rozmowy i charakterystyki rozmówcy, z uwzględnieniem ryzyka sugestywności. C5 Pogłębiona analiza zachowań werbalnych i niewerbalnych oraz formułowanie wniosków dotyczących szczerości i nieszczerości wypowiedzi z uwzględnieniem ograniczeń interpretacyjnych. C6 Analiza i zastosowanie technik wywiadu kognitywnego oraz krytyczna ocena ich adekwatności w pozyskiwaniu informacji (z uwzględnieniem ograniczeń sytuacyjnych).	
Program kształcenia (treści nauczania)	
WARSZTATY 1 Autoprezentacja w interakcjach profesjonalnych - zasady udzielania informacji zwrotnych; okno JOHARI - taktyki autoprezentacji i ich znaczenie w przebiegu rozmowy 2 Komunikacja interpersonalna w kontekście barier i regulacji emocji - bariery komunikacyjne i sposoby ich ograniczania - kontrola emocjonalna w sytuacjach podwyższonego obciążenia - funkcjonowanie pamięci ludzkiej i jego konsekwencje dla komunikacji 3 Aktywne słuchanie – zastosowanie w rozmowie ukierunkowanej na pozyskanie informacji - techniki aktywnego słuchania oraz analiza typowych błędów słuchania 4 Zadawanie pytań w rozmowach/przesłuchaniach – dobór i uzasadnianie strategii - rodzaje pytań i ich rola w skutecznym prowadzeniu rozmów/przesłuchań 5 Psychologia kłamstwa – interpretacja zachowań i krytyczna ocena wskaźników nieszczerości - rodzaje kłamstw; analiza zachowań werbalnych i pozawerbalnych	

- ograniczenia wnioskowania i ryzyko błędnej interpretacji

6 Wywiad kognitywny

- geneza i obszary zastosowania wywiadu; techniki wspomagające pamięć w procedurze

Literatura podstawowa:

- Berne, E. (2022). *W co grają ludzie: Psychologia stosunków międzyludzkich*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Hanausek, T. (2005). *Kryminalistyka: Zarys wykładu*. Zakamycze.
- Hołyst, B. (2006). *Kryminologia*. LexisNexis Polska.
- Hołyst, B. (2007). *Socjologia kryminalistyczna* (Tom 1). LexisNexis Polska.
- Hołyst, B. (2018). *Psychologia kryminalistyczna: Diagnoza i praktyka*. Difin.
- Hołyst, B. (2023). *Kryminalistyka*. Wolters Kluwer Polska.
- Ostrowska, K. (Red.). (2015). *Psychologia dla służb społecznych*. Difin.
- Stanik, J. M. (2013). *Psychologia sądowa: Podstawy – badania – aplikacje*. Wydawnictwo Naukowe PWN.

Literatura uzupełniająca

- Kołodziejska, K. (2007). *Wiarygodność zeznań świadków: Problematyka psychologiczna*. [brak danych wydawcy].
- Rode, M. (2013). *Style myślenia przestępczego: Podstawy teoretyczne i diagnostyczne*. Difin.
- Vrij, A. (2008). *Detecting lies and deceit: Pitfalls and opportunities* (2nd ed.). Wiley.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
E1_W	Interpretuje i wyjaśnia mechanizmy autoprezentacji oraz analizuje kluczowe zagadnienia komunikacji interpersonalnej.	K_W10 K_U19
E2_W	Wyjaśnia mechanizmy psychiczne rządzące procesami spostrzegania, zapamiętywania i odtwarzania odbieranych przez człowieka informacji.	K_W08
E1_U	Stosuje aktywne słuchanie oraz dobiera i wykorzystuje techniki wspomagające aktywne słuchanie adekwatnie do celu rozmowy.	K_U02 K_U12
E2_U	Wykorzystuje i adaptuje techniki wspomagające pamięć w prowadzeniu wywiadu kognitywnego, z uwzględnieniem celu rozmowy i ograniczeń sytuacyjnych.	K_U04 K_U12
E3_U	Projektuje i stosuje strategię zadawania pytań oraz analizuje zachowania werbalne i pozawerbalne w celu formułowania wniosków dotyczących nieszczerości wypowiedzi.	K_U04 K_U07
E1_K	Jest przygotowany do samodzielnego pogłębiania wiedzy i doskonalenia umiejętności profesjonalnych; rozumie i realizuje potrzebę stałego rozwoju zawodowego.	K_K03 K_K11
E2_K	Wobec osób, z którymi prowadzi rozmowy (w tym w warunkach wywiadu kognitywnego), zachowuje postawę szacunku oraz świadomie ogranicza myślenie stereotypowe w interpretacji zachowań i wypowiedzi.	K_K06 K_K10
Sumaryczna liczba godzin		100
Liczba punktów ECTS		4

Nazwa przedmiotu kształcenia: Funkcjonowanie mózgu w aspekcie efektywnego uczenia się	
Rodzaj przedmiotu:	Wykład, Ćwiczenia
Cele kształcenia Wykłady C1 Pogłębiona analiza systemu norm prawnych i etycznych regulujących wykonywanie zawodu psychologa w Polsce oraz ich wzajemnych relacji. C2 Krytyczna interpretacja odpowiedzialności prawnej (cywilnej, karnej, zawodowej) psychologa w kontekście aktualnego orzecznictwa i praktyki zawodowej. C3 Analiza złożonych dylematów etyczno-prawnych występujących w różnych obszarach praktyki psychologicznej z uwzględnieniem kolizji norm i konfliktów wartości.	
Ćwiczenia C1 Rozwijanie umiejętności samodzielnego stosowania aktów prawnych i kodeksów etycznych w analizie konkretnych przypadków zawodowych. C2 Doskonalenie kompetencji argumentacyjnych w zakresie uzasadniania decyzji etyczno-prawnych. C3 Kształtowanie odpowiedzialności zawodowej poprzez refleksyjną ocenę konsekwencji prawnych i etycznych podejmowanych działań.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
Wykłady: - Psycholog jako zawód zaufania publicznego – status zawodu, odpowiedzialność społeczna oraz miejsce psychologa w systemie prawnym. - Podstawowe pojęcia i źródła prawa regulujące wykonywanie zawodu psychologa w Polsce. - Kodeksy etyczne psychologa – funkcje, zasady nadrzędne, zakres obowiązywania oraz relacje między normami etycznymi a prawnymi. - Odpowiedzialność prawna w zawodzie psychologa – odpowiedzialność zawodowa, cywilna i karna; podstawy prawne i wybrane orzecznictwo. - Tajemnica zawodowa psychologa – istota, zakres podmiotowy i przedmiotowy, ochrona danych osobowych (RODO). - Zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej – przesłanki ustawowe i praktyczne konsekwencje dla psychologa. - Zgoda poinformowana, autonomia decyzji oraz prawa pacjenta/klienta w pracy psychologa. - Regulacja prawna stosunków pomiędzy psychologiem a pacjentem/klientem – kontrakt psychologiczny, dokumentacja, odpowiedzialność za proces pomocy. - Psycholog w różnych obszarach praktyki (psycholog kliniczny, sądowy, szkolny, pracy i organizacji) – specyfika ról zawodowych i dylematy etyczno-prawne. - Szczególne sytuacje prawne w praktyce psychologicznej: leczenie przymusowe, ubezwłasnowolnienie całkowite i częściowe, zarządzanie ryzykiem prawnym oraz standardy dokumentacji psychologicznej.	
Ćwiczenia - Analiza orzecznictwa dotyczącego odpowiedzialności zawodowej, cywilnej i karnej psychologa. - Praca z aktami prawnymi i kodeksami etycznymi – interpretacja przepisów w kontekście konkretnych sytuacji zawodowych. - Analiza przypadków naruszenia tajemnicy zawodowej oraz zasad ochrony danych osobowych. - Zgoda pacjenta i autonomia decyzji – studia przypadków z praktyki klinicznej. - Konflikt ról i interesów w pracy psychologa w instytucjach publicznych i prywatnych. - Nadużycia w relacji profesjonalnej – identyfikacja mechanizmów, konsekwencje prawne i etyczne, strategie zapobiegania. - Sporządzanie dokumentacji psychologicznej zgodnej z obowiązującymi przepisami prawa i zasadami etyki	

zawodowej.

8. Procedura skargi na psychologa – analiza standardów dowodowych, przebiegu postępowania i możliwych sankcji.
9. Opracowanie i prezentacja rozwiązania wybranego dylematu etyczno-prawnego w pracy psychologa.
10. Prezentacja i omówienie projektów zaliczeniowych – dyskusja, informacja zwrotna i podsumowanie efektów uczenia się.

Literatura podstawowa:

- Bednarek, D. (2020). Zawód psycholog. Regulacje prawne i etyka zawodowa. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN; str. 20-28, 38-51, 55-66, 86-119, 121-165, 168-183, 184-194, 216-219.
- Brzeziński, J., Chyrowicz, B., Toeplitz-Winiewska, M., Poznaniak, W. (2008). Etyka zawodu psychologa. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN; str. 64-84, 87-109, 125-146.
- Polskie Towarzystwo Psychologiczne. (2018). Kodeks Etyczny Psychologa Polskiego Towarzystwa Psychologicznego: PTP.
- 4. Ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów

Literatura uzupełniająca:

- Fiutak, A., Gardocka, T. (2018). Aktualne problemy prawne w psychologii i medycynie. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
- Fiutak, A. (2021). Prawo w medycynie. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
- Pasztak-Opółka, A. (2016). O prawdziwej pracy psychologa: spotkania z praktykami. Warszawa: Wydawnictwo Difin.
- Corey, G., Corey, M. S., Callanan, P. (2019). *Issues and Ethics in the Helping Professions* (10th ed.). Cengage Learning.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
Wykłady		
E1_W	Student posiada pogłębioną wiedzę dotyczącą systemu norm prawnych i etycznych regulujących wykonywanie zawodu psychologa oraz rozumie ich złożone uwarunkowania społeczne i instytucjonalne.	K_W17, K_W20
E2_W	Student dokonuje analizy i interpretacji odpowiedzialności cywilnej, karnej i zawodowej psychologa z uwzględnieniem praktyki orzeczniczej.	K_W20
Ćwiczenia		
E1_U	Student samodzielnie analizuje i rozwiązuje złożone dylematy etyczno-prawne, formułując uzasadnione stanowisko w oparciu o obowiązujące regulacje.	K_U05
E2_U	Student stosuje przepisy prawa i standardy etyczne w symulowanych sytuacjach zawodowych, dokonując ich krytycznej interpretacji.	K_U08, K_U12
E1_K	Student wykazuje gotowość do odpowiedzialnego podejmowania decyzji zawodowych oraz do krytycznej oceny własnych działań w świetle norm prawnych i etycznych.	K_K06, K_K11
Sumaryczna liczba godzin		75

Liczba punktów ECTS	3
----------------------------	----------

Nazwa przedmiotu kształcenia: Teoria i praktyka komunikowania politycznego	
Forma zajęć:	Wykład, ćwiczenia
Cele kształcenia Wykład: C1 Przekazanie studentom pogłębionej wiedzy z zakresu teorii komunikowania politycznego, ze szczególnym uwzględnieniem psychologicznych mechanizmów wpływu społecznego, perswazji i manipulacji. C2 Zapoznanie studentów z pogłębioną wiedzą dotyczącą komunikowania politycznego oraz wybranych zagadnień komunikowania masowego, ze szczególnym uwzględnieniem mechanizmów wpływu społecznego i kształtowania opinii publicznej. C3 Uwrażliwienie studentów na złożone mechanizmy i prawidłowości obecne w okresie wyborów politycznych, w tym procesy perswazyjne, manipulacyjne oraz psychospołeczne uwarunkowania zachowań wyborczych. C4 Zapoznanie studentów z funkcjonowaniem mediów masowych we współczesnym społeczeństwie, ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w kształtowaniu postaw społecznych, procesów demokratycznych oraz dyskursu publicznego. Ćwiczenia: C1 Rozwijanie umiejętności krytycznej analizy przekazów politycznych z wykorzystaniem wiedzy z zakresu psychologii społecznej, poznawczej i komunikacji. C2 Doskonalenie umiejętności identyfikowania technik perswazyjnych, manipulacyjnych oraz erystycznych w realnych kampaniach wyborczych. C3 Kształtowanie odpowiedzialnej i refleksyjnej postawy wobec przekazów medialnych oraz gotowości do krytycznej oceny informacji w przestrzeni publicznej.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
Wykłady 1. Pojęcie komunikowania i komunikacji – ujęcia teoretyczne, modele komunikacji, uwarunkowania psychologiczne i społeczne procesów komunikacyjnych. 2. Semantyka komunikatów politycznych – znaczenie języka w dyskursie politycznym, mechanizmy konstruowania znaczeń i ram interpretacyjnych. 3. Perswazja, manipulacja, erystyka – teoretyczne podstawy wpływu społecznego oraz strategie 4. oddziaływania stosowane w komunikacji politycznej. 4. Funkcjonowanie mediów w systemach demokratycznych i autorytarnych – porównawcza analiza modeli medialnych i ich roli w kształtowaniu opinii publicznej. 5. Aktorzy polityczni w komunikacji politycznej – rola partii, liderów opinii, mediów i instytucji w procesie komunikowania politycznego. 6. Współczesne narzędzia oddziaływania języka w polityce – strategie narracyjne, framing, storytelling, komunikacja cyfrowa. Ćwiczenia 1. Analiza przykładów komunikatów politycznych z wykorzystaniem poznanych modeli komunikacji. 2. Interpretacja semantyczna wybranych wypowiedzi politycznych oraz identyfikacja mechanizmów konstruowania znaczeń. 3. Identyfikowanie technik perswazyjnych, manipulacyjnych i erystycznych w kampaniach wyborczych. 4. Analiza funkcjonowania mediów w kontekście aktualnych wydarzeń politycznych. 5. Studium przypadku – strategie komunikacyjne wybranych aktorów politycznych. 6. Analiza współczesnych narzędzi językowych wykorzystywanych w komunikacji politycznej (w tym w mediach społecznościowych).	

Literatura podstawowa:

- Dobek-Ostrowska B., Wiszniowski R.: *Teoria komunikowania publicznego i politycznego : wprowadzenie*, Wyd. Astrum, 2002
- Dobek-Ostrowska B., *Media masowe i aktorzy polityczni w świetle studiów nad komunikowaniem politycznym*. Wyd. UWr. Wrocław 2004
- Fras J., *Komunikacja polityczna. Wybrane zagadnienia gatunków i języka wypowiedzi*, Wrocław 2005;
- Literatura uzupełniająca:
- Karwat M., O złośliwej dyskredytacji. Manipulowanie wizerunkiem przeciwnika, Warszawa 2007;
- Karwat M., Teoria prowokacji: analiza politologiczna, Warszawa 2007;
- Kochan M., Slogany w reklamie i polityce, Warszawa 2002;
- Karwat M., Sztuka manipulacji politycznej, Toruń 2000;
- Kochan M., Pojedynek na słowa. Techniki erystyczne w publicznych sporach, Kraków 2005;
- Ożóg K., Język w służbie polityki. Językowy kształt kampanii wyborczych, Rzeszów 2004;
- Perloff, R. M. (2021). *The Dynamics of Political Communication*. Routledge.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
WYKŁADY		
E1_W	Student posiada pogłębioną wiedzę na temat mechanizmów i prawidłowości komunikowania politycznego, w tym procesów wpływu społecznego, perswazji oraz psychospołecznych uwarunkowań zachowań wyborczych.	K_W10 K_W15 K_W17
E2_W	Student posiada pogłębioną wiedzę dotyczącą komunikowania politycznego i komunikowania masowego, rozumie rolę mediów w systemach demokratycznych i autorytarnych oraz ich wpływ na funkcjonowanie struktur społecznych.	K_W11 K_W12
ĆWICZENIA		
E1_U	Student potrafi integrować wiedzę z zakresu psychologii społecznej i komunikacji w celu analizy i interpretacji przekazów politycznych.	K_U05
E2_U	Student potrafi krytycznie analizować komunikaty polityczne oraz oceniać ich wpływ na postawy społeczne, odwołując się do aktualnych teorii i badań naukowych.	K_U11
E3_U	Student potrafi pracować samodzielnie oraz w zespole, planując i realizując zadania związane z analizą strategii komunikacyjnych w obszarze marketingu politycznego.	K_U14
E1_K	Student jest gotów do refleksyjnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w analizie zjawisk komunikacji politycznej oraz do poszerzania swojej wiedzy w tym zakresie.	K_K03
Sumaryczna liczba godzin		75
Liczba punktów ECTS		3

Nazwa przedmiotu kształcenia: Komunikacja interpersonalna	
Rodzaj przedmiotu:	Wykład, ćwiczenia
Cele kształcenia Wykład: C1 Wyjaśnianie i interpretowanie złożonych mechanizmów procesu komunikacji interpersonalnej (poziomy, kontekst, intencje, sprzężenia zwrotne) oraz ich konsekwencji dla jakości relacji. C2 Analizowanie komunikacji werbalnej i niewerbalnej z wykorzystaniem pojęć i modeli teoretycznych oraz identyfikowanie zastosowań tych ujęć w sytuacjach profesjonalnych. C3 Krytyczne omawianie barier komunikacyjnych, dynamiki transakcji (AT) oraz mechanizmów eskalacji i deeskalacji konfliktu w oparciu o literaturę i przykłady. Ćwiczenia: C1 Doskonalenie umiejętności doboru i stosowania strategii komunikacyjnych (werbalnych i niewerbalnych) adekwatnie do odbiorcy, celu i kontekstu C2 Projektowanie i prowadzenie działań komunikacyjnych w sytuacjach trudnych (konflikt, negocjacje, konstruktywny spór) wraz z analizowaniem przebiegu i wyciąganiem wniosków dotyczących skuteczności zastosowanych technik. C3 Rozwijanie kompetencji komunikacyjnych w pomaganiu (aktywne słuchanie, parafraza, pytania pogłębiające, informacja zwrotna) z autorefleksją i oceną etyczną praktyk komunikacyjnych.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
Wykład: 1. Proces komunikacji interpersonalnej jako system: struktura i dynamika przekazu; poziomy komunikatu, rola kontekstu i intencji; sprzężenie zwrotne oraz mechanizmy zakłóceń i ich konsekwencje dla jakości relacji. 2. Komunikacja werbalna: precyzja semantyczna, wieloznaczność i implikatury; warunki skutecznej klaryfikacji i parafrazy; rola języka w budowaniu znaczeń, porozumienia i nieporozumień. 3. Komunikacja niewerbalna: interpretowanie sygnałów niewerbalnych w kontekście; kongruencja i niespójność kanałów; wiarygodność przekazu oraz typowe błędy poznawcze w odczytywaniu zachowań. 4. Bariery komunikacyjne: bariery poznawcze, emocjonalne i społeczne; komunikacja w warunkach stresu i napięcia; analiza mechanizmów utrwalania barier oraz strategii ich redukcji. 5. Analiza transakcyjna w komunikacji interpersonalnej: stany Ja, typy transakcji, dynamika relacji; „gry” i skrypty jako źródła powtarzalnych wzorców interakcji; interpretacja zjawisk w świetle ograniczeń wnioskowania. 6. Konflikt, negocjacje i retoryka wpływu: style rozwiązywania konfliktów, mechanizmy eskalacji i deeskalacji; negocjacje i argumentacja w sytuacjach zawodowych; etyka perswazji i odpowiedzialność za skutki komunikatu. Ćwiczenia: 1. Diagnoza komunikacji w praktyce: analiza scenek i studiów przypadków; identyfikowanie poziomów przekazu, intencji i barier; formułowanie wniosków oraz rekomendacji usprawnień w oparciu o kryteria jakości komunikacji. 2. Trening komunikacji werbalnej – strategie porozumiewania się: parafraza, klaryfikacja, podsumowanie, pytania pogłębiające; dopasowanie komunikatu do odbiorcy i celu; projektowanie wypowiedzi zwiększających zrozumienie i współpracę. 3. Trening komunikacji niewerbalnej – spójność kanałów: praca nad kongruencją komunikatu; świadome wykorzystanie sygnałów niewerbalnych; informacja zwrotna w parach i grupach; analiza ryzyka błędnej interpretacji. 4. Komunikacja w pomaganiu – zastosowania zaawansowane: aktywne słuchanie, odzwierciedlenie, komunikaty „ja”, praca z emocjami; autorefleksja nad skutecznością i adekwatnością interwencji komunikacyjnej; elementy etyki kontaktu. 5. Analiza transakcyjna – zastosowanie do rozwiązywania problemów relacyjnych: rozpoznawanie transakcji komplementarnych i skrzyżowanych; projektowanie alternatywnych strategii interakcji; wnioskowanie o konsekwencjach wyboru strategii. 6. Konflikt i negocjacje – scenariusze i strategie: prowadzenie konstruktywnego sporu („uczciwa kłótnia”), deeskalacja, elementy mediacji; negocjacje w scenkach; analiza komunikacji perswazyjnej z perspektywy etycznej i	

profesjonalnej.

Literatura podstawowa:

- McKay M., Davis M., Fanning P. *Sztuka skutecznego porozumiewania się*. Gdańsk 2001.
- Adler R.B., Rosenfeld L.B., Proctor R.F., *Relacje interpersonalne. Proces porozumiewania się*, Poznań 2002.

Literatura uzupełniająca:

- Stewart J., *Mosty zamiast murów. Podręcznik komunikacji interpersonalnej*. Warszawa 2005
- Benien K., *Jak prowadzić trudne rozmowy*. Wydawnictwo WAM, Kraków 2005
- Berne E., *"Dzień dobry"...i co dalej? Psychologia ludzkiego przeznaczenia*. Dom Wydawniczy REBIS, Poznań 1998
- Golka M., *Bariery w komunikowaniu*. WNU AM, Poznań 2000
- James M., Jongeward D., *Narodzić się by wygrać. Analiza transakcyjna na co dzień*. Dom Wyd. REBIS,
- Stawnicka J., Biel D. (red.), *Komunikacja w sytuacjach kryzysowych*. Oficyna Wydawnicza Wacław Walasek, Katowice 2011
- Wawrzak-Chodaczek M., *Komunikacja interpersonalna i masowa – wybrane teorie i praktyki*. Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2017
- Adler, R. B., Rosenfeld, L. B., Proctor II, R. F. (2020). *Interplay: The Process of Interpersonal Communication* (15th ed.). Oxford University Press. ISBN: 978-0197501344.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
Wykład		
E1_W	Student zna i rozumie kluczowe teorie oraz modele komunikacji interpersonalnej i potrafi je interpretować w odniesieniu do złożonych sytuacji społecznych i zawodowych.	K_W10
E2_W	Student charakteryzuje i porównuje metody, narzędzia i techniki komunikacyjne oraz wskazuje warunki ich trafnego doboru.	K_W16, K_W19
E3_W	Student wyjaśnia mechanizmy konfliktu interpersonalnego oraz analizuje style rozwiązywania konfliktów i negocjacji w oparciu o modele teoretyczne.	K_W21
Ćwiczenia		
E1_U	Student dobiera i stosuje strategie komunikacji werbalnej i niewerbalnej, zwiększające efektywność porozumiewania się, oraz uzasadnia ich wybór w danym kontekście.	K_U19
E2_U	Student przygotowuje i realizuje wystąpienia/komunikaty dostosowane do zróżnicowanych grup odbiorców, wykorzystując adekwatne narzędzia oraz kryteria jakości przekazu.	K_U10
E1_K	Student docenia rolę retoryki i świadomej komunikacji w pracy zawodowej oraz wykazuje gotowość do rozwoju własnych kompetencji komunikacyjnych.	K_K11
E2_K	Student identyfikuje i rozstrzyga dylematy etyczne związane z perswazją i wpływem społecznym, uwzględniając odpowiedzialność zawodową.	K_K02, K_K07

Sumaryczna liczba godzin	75
Liczba punktów ECTS	3

Nazwa przedmiotu kształcenia: Seksuologia

Rodzaj przedmiotu:	Konwersatorium
---------------------------	----------------

Cele kształcenia
Konwersatorium:

C1 Poglębianie i uporządkowanie wiedzy dotyczącej seksualności człowieka i jej komponentów oraz analiza biologicznych, społecznych i kulturowych uwarunkowań aktywności seksualnej człowieka.

C2 Analiza i interpretacja rozwoju psychoseksualnego człowieka w cyklu życia, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych faz rozwojowych oraz sposobów manifestowania i zaspokajania potrzeb seksualnych.

C3 Krytyczna analiza praw seksualnych oraz problematyki agresji i przemocy seksualnej, wraz z formułowaniem uzasadnionych wniosków dotyczących standardów postępowania, profilaktyki i wsparcia.

Program kształcenia (treści nauczania)
KONWERSATORIUM (K):

1. Historia seksuologii jako dyscypliny – analiza rozwoju głównych nurtów i obszarów badań.
2. Seksualność człowieka – składowe i determinanty; ujęcia biologiczne, psychologiczne, społeczne i kulturowe.
3. Zdrowie seksualne – interpretacja pojęcia; popęd seksualny (komponenty i uwarunkowania) oraz fizjologia reakcji seksualnej kobiet i mężczyzn.
4. Tożsamość seksualna i identyfikacja płciowa – analiza uwarunkowań i konsekwencji psychospołecznych.
5. Orientacje psychoseksualne i zróżnicowanie doświadczeń (w tym zagadnienia LGBTQ+); aktywność i preferencje seksualne; biologia prokreacji w ujęciu seksuologicznym.
6. Prawa seksualne – geneza i uwarunkowania realizacji; wymagania dotyczące zawodu seksuologa (kształcenie, kompetencje, uprawnienia) – interpretacja standardów.
7. Specyfika pracy seksuologa – role zawodowe, granice kompetencji, współpraca interdyscyplinarna.
8. Etyka w praktyce seksuologicznej oraz etyczne aspekty badań naukowych w seksuologii – analiza dylematów i standardów postępowania.
9. Seksualność współczesnych Polaków – krytyczna analiza wyników badań i sposobów ich interpretacji.
10. Przemoc seksualna wobec osób dorosłych i dzieci – typy przemocy, mechanizmy i wskaźniki wykorzystywania; implikacje dla profilaktyki i wsparcia.
11. Seksualność osób z niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną – możliwości i ograniczenia w zaspokajaniu potrzeb seksualnych; analiza barier i dobrych praktyk.
12. Rozwój psychoseksualny człowieka – periodyzacja; rozwój psychoseksualny dzieci: normatywne i nienormatywne formy aktywności seksualnej; krytyczna ocena kryteriów normy w seksuologii (klasyfikacje, typologie).
13. Seksualność młodzieży – dojrzewanie, inicjacja seksualna i jej uwarunkowania; analiza czynników ryzyka i ochronnych w kontekście rozwoju psychoseksualnego oraz wpływu środowiska społeczno-kulturowego.
14. Ryzykowne zachowania seksualne – analiza typów zachowań ryzykownych, uwarunkowań biopsychospołecznych oraz konsekwencji zdrowotnych i psychospołecznych; krytyczna ocena działań profilaktycznych i edukacyjnych.
15. Seksualność osób dorosłych i w podeszłym wieku – uwarunkowania biopsychospołeczne, zmienność potrzeb i funkcjonowania seksualnego w cyklu życia.

Literatura podstawowa:

- Bancroft, J. (2011). *Seksualność człowieka*. Elsevier Urban & Partner.
- Beisert, M. (Red.). (2006). *Seksualność człowieka w cyklu życia*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Buss, D. M. (2003). *Ewolucja pożądania*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Kijak, R. I. (2010). *Seks i niepełnosprawność: Doświadczenia seksualne z niepełnosprawnością intelektualną*. Oficyna Wydawnicza Impuls.

Literatura uzupełniająca:

- Augustyn, J. (2004). *Integracja seksualna: Przewodnik w poznawaniu i kształtowaniu własnej seksualności*. Wydawnictwo WAM.
- Beisert, M. (2004). *Kazirodztwo: Rodzice w roli sprawców*. Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Białas, M., & Ruszkiewicz, D. (2007). *Oblicza miłości w pedagogice*. Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna.
- Bancroft, J. (2009). *Human sexuality and its problems* (3rd ed.). Churchill Livingstone/Elsevier.
- Cierpiałkowska, L., Turbaczevska-Brakoniecka, I., & Groth, J. (Red.). (2018). *Seksualność i problemy seksualne z perspektywy psychodynamicznej*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Elliott, A. (2007). *Koncepcje „ja”*. Sic!
- Giddens, A. (2006). *Przemiany intymności: Seksualność, miłość i erotyzm we współczesnych społeczeństwach*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Glaser, D., & Frosh, S. (1995). *Dziecko seksualnie wykorzystywane*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL.
- Grzelak, S. (2006). *Profilaktyka ryzykownych zachowań seksualnych młodzieży: Aktualny stan badań na świecie i w Polsce*. Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Izdebski, Z. (2006). *Ryzykowna dekada: Seksualność Polaków w dobie HIV/AIDS. Studium porównawcze 1997–2001–2006*. Uniwersytet Zielonogórski.
- Izdebski, Z. (2010). *Rozwój seksualny*. W B. Woynarowska, A. Kowalewska, Z. Izdebski, & K. Komosińska (Red.), *Biomedyczne podstawy kształcenia i wychowania*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Jaczewski, A. (2006). *Seks osób w wieku podeszłym*. W J. Rzepka (Red.), *Problematyka osób w wieku starszym* (s. 39–41). GWSP.
- Kurczewski, J. M. (2006). *Praktyki cielesne*. TRIO Wydawnictwo.
- Zwoliński, A. (2006). *Seksualność w relacjach społecznych*. Wydawnictwo WAM.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
KONWERSATORIUM		
E1_W	Posiada pogłębioną wiedzę dotyczącą seksualności człowieka i jej komponentów oraz rozwoju psychoseksualnego w cyklu życia; analizuje i interpretuje specyfikę poszczególnych faz rozwojowych w kontekście zdrowia seksualnego. Formułuje wnioski/rekomendacje na podstawie analizy danych i literatury,	K_W09
E1_U	Wyszukuje, analizuje i selekcjonuje informacje dotyczące sposobów manifestowania i zaspokajania potrzeb seksualnych oraz interpretuje je z uwzględnieniem uwarunkowań rozwojowych i społeczno-kulturowych.	K_U15
E1_K	Jest gotów do odpowiedzialnego wykorzystania wiedzy seksuologicznej w działaniach edukacyjnych i profilaktycznych wspierających zdrowie i rozwój psychoseksualny, z poszanowaniem praw człowieka oraz zasad etyki.	K_K11
Sumaryczna liczba godzin		75

Liczba punktów ECTS
3
Nazwa przedmiotu kształcenia: Myślenie krytyczne
Forma zajęć:

Wykład, konwersatorium

Cele kształcenia
Wykład:

C1. Pogłębienie rozumienia koncepcji myślenia krytycznego oraz jego znaczenia dla praktyki naukowej i zawodowej psychologa.

C2. Analiza zależności między myśleniem krytycznym a procesami poznawczymi (wnioskowanie, decyzje, rozwiązywanie problemów) z uwzględnieniem heurystyk i błędów poznawczych.

C3. Kształtowanie zdolności krytycznej oceny wiarygodności informacji i źródeł (w tym naukowych) oraz rozumienia konsekwencji etycznych komunikowania treści w kontekście społecznym i zawodowym.

Konwersatorium:

C1. Doskonalenie umiejętności wyszukiwania, selekcji i krytycznej oceny źródeł informacji z wykorzystaniem jawnych kryteriów jakości.

C2. Rozwijanie umiejętności parafrazy, streszczenia i interpretacji komunikatów z uwzględnieniem kontekstu, intencji nadawcy i wieloznaczności.

C3. Kształtowanie kompetencji identyfikowania błędów poznawczych w argumentacji oraz uzasadniania ocen i decyzji z uwzględnieniem alternatywnych wyjaśnień i ograniczeń wnioskowania.

Program kształcenia (treści nauczania)
Wykłady:

1. Wprowadzenie do myślenia krytycznego: definicje, zakres pojęcia oraz rozwój historyczny idei, znaczenie myślenia krytycznego w edukacji, nauce i życiu publicznym.
2. Myślenie krytyczne jako kluczowa kompetencja jednostki: jego rola w podejmowaniu decyzji oraz funkcjonowaniu w społeczeństwie informacyjnym; analiza mechanizmów manipulacji informacją w mediach i komunikacji codziennej.
3. Myślenie krytyczne w perspektywie psychologii poznawczej: relacje między myśleniem krytycznym a inteligencją, procesami poznawczymi, heurystykami i błędami poznawczymi-analiza możliwości i ograniczeń rozdzielania tych konstruktów?
4. Weryfikacja źródeł informacji: kryteria oceny wiarygodności przekazów w życiu codziennym oraz metodologiczne podstawy oceny informacji naukowej (recenzja naukowa, indeksowanie, cytowalność); korzystanie z uznanych baz i wyszukiwarek akademickich.
5. Komunikacja i interpretacja przekazu: wpływ kontekstu, języka, ram interpretacyjnych i doświadczeń odbiorcy na rozumienie komunikatów; znaczenie precyzji językowej oraz dostosowania przekazu do grupy docelowej.

Konwersatorium:

1. Wyszukiwanie informacji w Internecie: praktyczne ćwiczenia z zakresu selekcji i porównywania treści pochodzących z różnych źródeł, identyfikacja różnic narracyjnych oraz tworzenie komunikatów neutralnych światopoglądowo.
2. Krytyczna analiza źródeł: samodzielne wyszukiwanie, weryfikacja i ocena materiałów dostępnych online z zastosowaniem ustalonych kryteriów myślenia krytycznego.
3. Proces podejmowania decyzji: analiza studiów przypadków, identyfikacja heurystyk, błędów poznawczych i strategii poznawczych wpływających na ocenę sytuacji i wybór działania.
4. Parafrazowanie, streszczanie i przekształcanie treści: ćwiczenia na materiale werbalnym i niewerbalnym ukierunkowane na rozwijanie precyzji, adekwatności i neutralności przekazu.
5. Najczęstsze błędy poznawcze: mechanizmy powstawania, przykłady oraz metody ich rozpoznawania w argumentacji i debacie publicznej.
6. Analiza tekstu kultury jako studium przypadku: interpretacja przekazu aksjologicznego i społecznego na przykładzie

filmu Grinch świat nie będzie-święteczna opowieść czy pozytywny totalitaryzm? Interpretowanie symbolów kulturowych.		
Literatura podstawowa: - Wasilewska-Kamińska, E. (2016) Myślenie krytyczne jako cel kształcenia, Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego. - Kuhn, D., (2008). Education for Thinking. Cambridge: Harvard University Press - Hatcher, D. L. (1999). Why Formal Logic is Essential of Critical Thinking. Informal Logic. - Ennis, R.H. (1991), Critical Thinking: A Streamlined Conception, Teaching Philosophy 14(1)		
Literatura uzupełniająca - Sternberg, R.J. (2001) Psychologia Poznawcza. Warszawa: WSiP Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne - Nęcka, E. (2005). Inteligencja, Geneza, struktura, funkcje, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne - Dewey, J. (2002). Jak myślimy?		
Efekty uczenia się		
Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
	Wykłady	
E1_W	Analizuje koncepcje myślenia krytycznego oraz interpretuje ich znaczenie dla praktyki naukowej i zawodowej psychologa.	K_W01, K_W03
E2_W	Charakteryzuje relacje między myśleniem krytycznym a procesami poznawczymi oraz interpretuje rolę heurystyk i błędów poznawczych w podejmowaniu decyzji.	K_W08
E3_W	Wyjaśnia kryteria oceny jakości informacji (w tym naukowej) oraz rozumie znaczenie standardów rzetelności i krytycznej weryfikacji danych w działalności naukowej.	K_W02
	Konwersatorium	
E1_U	Samodzielnie wyszukuje, analizuje i selekcjonuje informacje z wykorzystaniem różnych źródeł oraz baz literatury naukowej; uzasadnia wybór źródeł kryteriami jakości.	K_U04
E2_U	Krytycznie ocenia informacje medialne i popularnonaukowe dotyczące psychologii oraz formułuje uzasadnione sądy na podstawie teorii i badań.	K_U11
E3_U	Prowadzi merytoryczną dyskusję i prezentuje stanowiska naukowe w oparciu o aktualne badania; parafrazuje i interpretuje komunikaty z uwzględnieniem kontekstu i odbiorcy.	K_U10, K_U19, K_U01
E1_K	Jest gotów/gotowa do prowadzenia merytorycznych dyskusji i prezentowania wyważonych ocen oraz do poszanowania zasad ochrony własności intelektualnej w pracy z materiałami naukowymi	K_K05, K_K07
Sumaryczna liczba godzin		100
Liczba punktów ECTS		4

Nazwa przedmiotu kształcenia: Teorie przywództwa	
Forma zajęć:	Wykład, ćwiczenia
Cele kształcenia Wykład: C1 Przekazanie studentom pogłębionej wiedzy teoretycznej z zakresu klasycznych i współczesnych teorii przywództwa oraz psychologicznych uwarunkowań funkcjonowania człowieka w organizacji. C2 Przekazanie studentom pogłębionej wiedzy dotyczącej współczesnych koncepcji przywództwa, modeli wpływu oraz ich zastosowania w strukturach organizacyjnych. C3 Omówienie mechanizmów wpływu społecznego w organizacji z uwzględnieniem aspektów etycznych i psychospołecznych. C4 Analiza relacji między motywacją, stresem, komunikacją i rozwiązywaniem konfliktów w kontekście funkcjonowania lidera. Ćwiczenia: C1 Rozwijanie umiejętności analizy stylów przywódczych w oparciu o modele teoretyczne. C2 Doskonalenie umiejętności diagnozowania mechanizmów wpływu w organizacji. C3 Kształtowanie odpowiedzialnej postawy wobec procesów wpływu i zarządzania ludźmi.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
Wykłady: 1. Istota i pojęcie kierowania oraz przywództwa – ujęcia teoretyczne, ewolucja koncepcji. 2. Zarządzanie a przywództwo w małych grupach zadaniowych – różnice funkcjonalne i psychologiczne. 3. Teorie cech, zachowań i sytuacyjne koncepcje przywództwa. 4. Współczesne modele przywództwa (transformacyjne, transakcyjne, służebne, autentyczne). 5. Modele władzy i wpływu społecznego w organizacji. 6. Motywacja w organizacji – teorie i techniki motywacyjne. 7. Konflikt w organizacji – źródła, mechanizmy, strategie rozwiązywania. 8. Komunikacja i negocjacje w organizacji – ujęcie psychologiczne. 9. Stres w organizacji – czynniki, konsekwencje, strategie radzenia sobie. 10. Nowe kierunki rozwoju przywództwa w kontekście współczesnych wyzwań organizacyjnych. Ćwiczenia: 1. Analiza stylów przywódczych na podstawie studiów przypadków. 2. Diagnoza mechanizmów wpływu w sytuacjach organizacyjnych. 3. Analiza konfliktu i negocjacji w organizacji – praca na kazusach. 4. Identyfikacja technik motywacyjnych i ich skuteczności. 5. Studium przypadku: przywództwo w warunkach stresu organizacyjnego. 6. Krytyczna analiza współczesnych modeli przywództwa w odniesieniu do realnych organizacji.	
Literatura podstawowa: • Avery G.C. (2009). <i>Przywództwo w organizacji: paradygmaty i studia przypadków</i>, PWE, Warszawa. • Blanchard K. (2009). <i>Przywództwo wyższego stopnia</i>, PWN, Warszawa	
• Cialdini R. (2009). <i>Wywieranie wpływu na ludzi. Teoria i praktyka</i>, GWP, Gdańsk • Gobillot E. (2008). <i>Przywództwo przez integrację</i>, Oficyna Wolters Kluwer business, Kraków. • Palmer R. E. (2010). <i>Przywództwo doskonałe</i>, Wolters Kluwer, Warszawa. • Kożusznik B. (2014). <i>Zachowania człowieka w organizacji</i>, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa. • Sikorski Cz. (2004). <i>Motywacja jako wymiana – modele relacji między pracownikiem a organizacją</i>, DIFIN, Warszawa. • Penc J. (2010). <i>Komunikacja i negocjowanie w organizacji</i>, Difin, Warszawa • Terelak J. F. (2008). <i>Człowiek i stres: koncepcje, źródła, reakcje, radzenie sobie, modyfikatory</i>, Oficyna Wydawnicza BRANTA, Bydgoszcz. • Terelak J. F. (2005). <i>Stres organizacyjny. Koncepcje, przyczyny, symptomy i sposoby radzenia sobie</i>, Wyższa Szkoła	

menadżerska, Warszawa. • Northouse, P. G. (2022). <i>Leadership: Theory and Practice</i> . Sage Publications.		
Efekty uczenia się		
Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
WYKŁADY		
E1_W	Student posiada pogłębioną wiedzę w zakresie klasycznych i współczesnych teorii przywództwa oraz psychologicznych mechanizmów funkcjonowania człowieka w organizacji, w tym procesów wpływu, motywacji i komunikacji.	K_W19
E1_U	Student potrafi analizować i interpretować procesy przywódcze w organizacji oraz stosować adekwatne strategie wpływu z uwzględnieniem kontekstu sytuacyjnego i aspektów etycznych. Jest przygotowany do pełnienia ról przywódczych w nowoczesnej organizacji.	K_U18
ĆWICZENIA		
E2_U	Student potrafi zastosować wiedzę z zakresu teorii przywództwa do analizy studiów przypadków oraz ocenić skuteczność określonych stylów kierowania w kontekście sytuacyjnym.	K_U05
E1_K	Student jest gotów do odpowiedzialnego i etycznego wykorzystywania wiedzy o przywództwie oraz wpływie społecznym w środowisku organizacyjnym.	K_K03
Sumaryczna liczba godzin		75
Liczba punktów ECTS		3

Nazwa przedmiotu kształcenia: Współczesne koncepcje zarządzania	
Forma zajęć:	Wykład, ćwiczenia
Cele kształcenia Wykład: C1 Przekazanie studentom pogłębionej wiedzy z zakresu współczesnych koncepcji i paradygmatów zarządzania oraz ich teoretycznych uwarunkowań. C2 Analiza złożonych relacji między funkcjami zarządzania (planowanie, organizowanie, kierowanie ludźmi, kontrolowanie) a funkcjonowaniem organizacji w dynamicznym otoczeniu. Ćwiczenia: C1 Rozwijanie umiejętności krytycznej oceny przydatności współczesnych koncepcji zarządzania w zależności od specyfiki organizacji i sytuacji decyzyjnej. C2 Doskonalenie umiejętności zastosowania wybranych koncepcji i metod zarządzania w analizie przypadków organizacyjnych.	
Program kształcenia (treści nauczania)	

Wykłady:

1. Istota organizacji i zarządzania – ujęcia teoretyczne.
2. Funkcje zarządzania w ujęciu klasycznym i współczesnym.
3. Klasyczne koncepcje zarządzania.
4. Podejście systemowe i procesowe.
5. Zarządzanie strategiczne organizacją.
6. Współczesne koncepcje zarządzania jakością (TQM, lean management, BPR).
7. Zarządzanie wiedzą i organizacja ucząca się.
8. Zarządzanie projektami i innowacjami.
9. Koncepcje strukturalne organizacji (sieciowe, wirtualne, fraktalne, modularne).
10. Human relations i psychologiczne podejście w zarządzaniu.

Ćwiczenia:

1. Analiza funkcji zarządzania w wybranych organizacjach.
2. Ocena przydatności koncepcji zarządzania (benchmarking, outsourcing, CRM, CSR).
3. Studium przypadku: wdrażanie koncepcji zarządzania jakością.
4. Analiza zarządzania kompetencjami i zasobami ludzkimi.
5. Rozwiązywanie problemów organizacyjnych w oparciu o modele zarządzania.

Literatura podstawowa:

- Czerska M., Szpitter A. (2010). *Koncepcje zarządzania. Podręcznik akademicki*. Wydawnictwo C.H. Beck. Warszawa.
- Zimmewicz K. (2009). *Współczesne koncepcje i metody zarządzania*. PWE. Warszawa.
- Stabryła A. (red.) (2015). *Metodologia projektowania systemów organizacyjnych przedsiębiorstwa*. C. H. Beck. Warszawa.
- Gonicka J. (2010). *Koncepcje zarządzania. Podręcznik akademicki*, Wydawnictwo C. H. Beck. Warszawa.
- Korzeniowski L. (2011). *Podstawy zarządzania organizacjami*. Difin. Warszawa 2011.
- Kowalczyk A., Nogalski B. (2007). *Zarządzanie wiedzą. Koncepcje i narzędzia*. Difin, Warszawa.
- Kostera M. (2008). *Współczesne koncepcje zarządzania*. Wydawnictwo WU. Warszawa.
- Koźmiński A., Piotrowski W. (2006). *Zarządzanie. Teoria i praktyka*. PWN. Warszawa.
- Griffin R.W. (2006). *Podstawy zarządzania organizacjami*. PWN. Warszawa
- Jemielniak D., Koźmiński A. K. (2012). *Zarządzanie wiedzą*. Wolters Kluwer. Warszawa.
- Kłak M. (2010). *Zarządzanie wiedzą we współczesnym przedsiębiorstwie*. WSEiP. Kielce.
- Kołodziejczyk-Olczak I., Olczak A. (2003). *ABC Zarządzania*. Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna. Łódź.
- Pawlak M. (2006). *Zarządzanie projektami*. PWN. Warszawa.
- Robbins, S. P., & Coulter, M. (2022). *Management*. Pearson.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
WYKŁADY		
E1_W	Student posiada pogłębioną wiedzę z zakresu pojęć, modeli i paradygmatów zarządzania organizacjami.	K_W01
E2_W	Student rozumie funkcje zarządzania oraz ich znaczenie w kontekście współczesnych organizacji działających w zmiennym otoczeniu.	K_W19
E3_W	Student posiada pogłębioną wiedzę dotyczącą współczesnych koncepcji zarządzania oraz ich teoretycznych i metodologicznych podstaw.	K_W19, K_W20

E4_W	Student rozumie procedury, uwarunkowania oraz konsekwencje wdrażania wybranych koncepcji zarządzania w organizacji.	K_W19
ĆWICZENIA		
E1_U	Student potrafi dokonać krytycznej oceny przydatności wybranych koncepcji zarządzania w określonym kontekście organizacyjnym.	K_U05
E2_U	Student potrafi zaplanować działania związane z wdrażaniem wybranych koncepcji zarządzania w organizacji, z uwzględnieniem specyfiki jej zasobów i otoczenia.	K_U05
E1_K	Student jest gotów do odpowiedzialnego i refleksyjnego stosowania wiedzy z zakresu zarządzania, z uwzględnieniem skutków organizacyjnych i społecznych podejmowanych decyzji.	K_K08
Sumaryczna liczba godzin		100
Liczba punktów ECTS		4

Nazwa przedmiotu kształcenia: Zachowania ludzi w organizacji	
Forma zajęć:	Wykład, ćwiczenia
Cele kształcenia Wykład: C1 Przekazanie studentom pogłębionej wiedzy dotyczącej mechanizmów kształtowania się grup oraz struktur społecznych w organizacji. C2 Analiza psychospołecznych mechanizmów konfliktu, oporu wobec zmian oraz procesów wpływu w organizacji. Ćwiczenia: C1 Rozwijanie umiejętności prowadzenia skutecznej komunikacji interpersonalnej i organizacyjnej z uwzględnieniem barier komunikacyjnych.. C2 Doskonalenie umiejętności diagnozowania i rozwiązywania konfliktów oraz planowania działań ograniczających opór wobec zmian.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
Wykłady: 1. Metafory organizacji – od organizacji jako maszyny do organizacji inteligentnej. 2. Postawy społeczne i zachowania jednostek w organizacji. 3. Grupy w organizacji – mechanizmy tworzenia, spójność, rywalizacja i współpraca. 4. Władza i przywództwo – źródła władzy, style kierowania, modele wpływu. 5. Kultura organizacyjna i jej wpływ na zachowania pracowników. 6. Zmiana w organizacji – przyczyny, mechanizmy, opór wobec zmian. 7. Konflikt w organizacji – przyczyny, strategie, konsekwencje. Ćwiczenia: 1. Analiza dynamiki grupowej w organizacji – studia przypadków. 2. Diagnoza stylów przywództwa i źródeł władzy w organizacji. 3. Ćwiczenia z zakresu komunikacji interpersonalnej i negocjacji. 4. Strategie pokonywania oporu wobec zmian – analiza przypadków. 5. Metody zapobiegania i rozwiązywania konfliktów organizacyjnych.	
Literatura podstawowa: • Kuc B., Moczydłowska J. (2009). <i>Zachowania organizacyjne</i>, Difin, Warszawa. • Griffin R.W. (2012). <i>Podstawy zarządzania organizacjami</i>, PWN, Warszawa. • Kożusznik B. (2014), <i>Zachowania człowieka w organizacji</i>, PWE, Warszawa.	

- Hofstede G. (2011). *Kultury i organizacje. Zaprogramowanie umysłu*, Warszawa.
- Robbins S.P. (2001). *Zasady zachowania w organizacji*, Zys i S-ka Wydawnictwo, Poznań.
- Kmiotek K., Piecuch K. (2012). *Zachowania organizacyjne: teoria i przykłady*, Difin, Warszawa.
- Potocki A. (2005). *Zachowania organizacyjne: wybrane zagadnienia*, Difin, Warszawa.
- Cialdini R. (2009). *Wywieranie wpływu na ludzi. Teoria i praktyka*, GWP, Gdańsk.
- Penc J. (2010). *Komunikacja i negocjowanie w organizacji*, Difin, Warszawa.
- Terelak J. F. (2008). *Człowiek i stres: koncepcje, źródła, reakcje, radzenie sobie, modyfikatory*, Oficyna Wydawnicza BRANTA, Bydgoszcz.
- Palmer R. E. (2010). *Przywództwo doskonałe*, Wolters Kluwer, Warszawa.
- Avery G.C. (2009). *Przywództwo w organizacji: paradygmaty i studia przypadków*, PWE, Warszawa.
- Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2022). *Organizational Behavior*. Pearson.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
WYKŁADY		
E1_W	Student posiada pogłębioną wiedzę dotyczącą mechanizmów kształtowania się grup w organizacji oraz dynamiki procesów grupowych.	K_W10
E2_W	Student rozumie mechanizmy powstawania i rozwiązywania konfliktów organizacyjnych oraz uwarunkowania oporu wobec zmian.	K_W10
E3_W	Student posiada pogłębioną wiedzę dotyczącą wymiarów kultury organizacyjnej oraz czynników kulturowych wpływających na zachowania ludzi w organizacji.	K_W19, K_W21
ĆWICZENIA		
E1_U	Student potrafi stosować zasady skutecznej komunikacji interpersonalnej w organizacji, identyfikować bariery komunikacyjne oraz planować działania zmierzające do rozwiązywania i zapobiegania konfliktom.	K_U19
E1_K	Student jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia ról zespołowych w organizacji oraz do współpracy w zróżnicowanych grupach pracowniczych.	K_K11
Sumaryczna liczba godzin		100
Liczba punktów ECTS		4

Nazwa przedmiotu kształcenia: Psychologia stresu

Forma zajęć:

Warsztaty

Cele kształcenia

Warsztaty:

C1 Pogłębienie i uporządkowanie wiedzy dotyczącej mechanizmów psychofizjologicznych stresu, współczesnych koncepcji reakcji stresowych i odporności psychicznej oraz interpretacji wyników pomiaru stresu z wykorzystaniem metod kwestionariuszowych, obserwacyjnych i psychofizjologicznych.

C2 Kształtowanie umiejętności konceptualizacji procesu radzenia sobie ze stresem oraz projektowania, doboru i stosowania adekwatnych oddziaływań psychologicznych, z uwzględnieniem wyników pomiaru stresu i różnic

indywidualnych, wraz z oceną skuteczności podejmowanych działań.

C3 Rozwijanie umiejętności krytycznej analizy badań i praktyk psychoprofilaktyki stresu, w tym interpretowania danych z pomiaru stresu oraz formułowania samodzielnych wniosków dotyczących skuteczności strategii redukcji stresu i regulacji emocji w pracy psychologa.

Program kształcenia (treści nauczania)

WARSZTATY (W):

1. **Mechanizmy stresu w ujęciu biopsychospołecznym oraz pomiar stresu;**
Analiza stresu w perspektywie biologicznej, psychologicznej i społecznej z wykorzystaniem Teorii Zachowania Zasobów Hobfolla oraz koncepcji Ogólnego Zespołu Adaptacyjnego Selye'ego; interpretacja funkcji stresu, jego kosztów i konsekwencji. Krytyczna analiza wyników badań nad skutkami chronicznego obciążenia oraz wnioskowanie o implikacjach dla funkcjonowania jednostki. Omówienie i interpretacja pomiaru stresu z wykorzystaniem narzędzi kwestionariuszowych (DASS-21, PSS-10) oraz ograniczeń i możliwości ich stosowania.
2. **Źródła stresu i rola oceny poznawczej;**
Interpretacja znaczenia oceny poznawczej w powstawaniu stresu w oparciu o transakcyjną teorię stresu i radzenia sobie Lazarusa i Folkmana. Analiza czynników nasilających i redukujących obciążenie (cechy sytuacji, zasoby osobiste, umiejętności regulacyjne, predyspozycje) oraz formułowanie wniosków dotyczących ryzyka i ochrony w procesie adaptacji.
3. **Strategie radzenia sobie ukierunkowane na działanie;**
Analiza i zastosowanie strategii skoncentrowanych na problemie (podejmowanie działań, planowanie, organizowanie zachowania) w sytuacjach obciążających. Projektowanie sposobów aktywnego wpływania na sytuację, wzmacniania poczucia sprawczości i monitorowania skutków przyjętych strategii na podstawie studiów przypadków oraz pracy warsztatowej.
4. **Strategie radzenia sobie ukierunkowane na emocje oraz pomiar stylów radzenia sobie;**
Analiza strategii regulacji emocji (redukcja napięcia, wspieranie adaptacyjnego przeżywania sytuacji trudnych) oraz rozwijanie elastyczności emocjonalnej i rozumienia indywidualnych stylów reagowania. Diagnoza stylów radzenia sobie z wykorzystaniem COPE i Mini-COPE oraz interpretacja wyników w kontekście doboru adekwatnych oddziaływań.
5. **Treningi radzenia sobie ze stresem – projektowanie oddziaływań na podstawie dowodów;**
Porównanie pojedynczej interwencji i programu szkoleniowego; projektowanie oddziaływania w oparciu o dowody naukowe oraz krytyczna ocena skuteczności wybranych podejść. Przegląd dobrych praktyk i metod redukcji stresu (m.in. trening autogenny, relaksacja Jacobsona, mindfulness, biofeedback oddechowcy/HRV) z uwzględnieniem ograniczeń i wskazań. Ćwiczenia warsztatowe, praca w grupach oraz prezentacja opracowanego projektu oddziaływania.

Literatura podstawowa:

- Hesen, I. (2016). *Psychologia stresu: Korzystne i niekorzystne skutki stresu życiowego*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Juczyński, Z., & Ogińska-Bulik, N. (2009). *Narzędzia pomiaru stresu i radzenia sobie ze stresem*. Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
- Makara-Studzińska, M., Tyburski, E., Załuski, M., Adamczyk, K., Mesterhazy, J., & Mesterhazy, A. (2022). Confirmatory factor analysis of three versions of the Depression Anxiety Stress Scale (DASS-42, DASS-21, and DASS-12) in Polish adults. *Frontiers in Psychiatry*, 12, 770532. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2021.770532>

Literatura uzupełniająca:

- Bernat, A., & Krzyszkowska, M. (2017). Znaczenie i sposoby wykorzystania psychospołecznych zasobów zaradczych w ujęciu S. E. Hobfolla. *Studia Paradyskie*, 27, 255–278.
- Hobfoll, S. E. (2006). *Stres, kultura i społeczność: Psychologia i filozofia stresu* (M. Kacmajor, Tłum.). Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Skalski, S. (2018). Choroba jako źródło stresu: Wybrane koncepcje stresu psychologicznego i radzenia sobie ze stresem. W K. Pujer (Red.), *Humanistyka i nauki społeczne: Doświadczenia, konteksty, wyzwania* (s. 11–21). Exante.

- Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping*. Springer Publishing Company.

Efekty uczenia się		
Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
WARSZTATY		
E1_W	Student posiada pogłębioną wiedzę o mechanizmach stresu w ujęciu biopsychospołecznym oraz o współczesnych koncepcjach reakcji stresowych i odporności psychicznej; analizuje funkcje stresu, jego koszty i konsekwencje.	K_W05, K_W06
E2_W	Student posiada pogłębioną wiedzę o źródłach stresu i roli oceny poznawczej w powstawaniu stresu (ujęcie transakcyjne); interpretuje czynniki ryzyka i czynniki ochronne (zasoby, cechy sytuacji, predyspozycje, umiejętności regulacyjne).	K_W11, K_W12
E3_W	Student zna i rozumie zasady pomiaru stresu i radzenia sobie oraz potrafi interpretować wyniki narzędzi stosowanych w pracy warsztatowej (m.in. DASS-21, PSS-10, COPE/Mini-COPE), uwzględniając ograniczenia metod i poprawność wnioskowania.	K_W13
E4_W	Student posiada pogłębioną wiedzę dotyczącą strategii radzenia sobie ze stresem (ukierunkowanych na działanie i na emocje) oraz mechanizmów regulacji emocji; krytycznie ocenia ich adaptacyjność w zależności od kontekstu i zasobów jednostki.	K_W16
E1_U	Student potrafi samodzielnie wyszukiwać, analizować i selekcjonować informacje z różnych źródeł naukowych dotyczących stresu i radzenia sobie oraz formułować logiczne wnioski, używając adekwatnej terminologii z zakresu psychologii stresu i psychoprophylaktyki.	K_U01, K_U05
E2_U	Student potrafi konceptualizować sytuację stresową na podstawie danych z przypadku oraz wyników pomiaru, a następnie dobrać i uzasadnić adekwatne strategie radzenia sobie oraz techniki redukcji stresu i regulacji emocji.	K_U12, K_U13
E3_U	Student potrafi krytycznie ocenić skuteczność oddziaływań/treningów redukcji stresu na podstawie dowodów naukowych (np. badania, metaanalizy, przeglądy) oraz sformułować wnioski dla praktyki psychologicznej.	K_U17
E4_U	Student potrafi zaplanować i zaprezentować (indywidualnie lub w zespole) projekt praktyczny dotyczący techniki radzenia sobie ze stresem, w tym przygotować materiały dydaktyczne i przeprowadzić element ćwiczeniowy, uzasadniając dobór metody.	K_U19
E1_K	Student prezentuje świadomość złożoności czynników determinujących reakcje na stres i sposoby radzenia sobie. Uwzględnia w swoich analizach i decyzjach czynniki biologiczne, psychologiczne, kulturowe, społeczne i sytuacyjne oraz różnice indywidualne i zasoby jednostki. Student jest wrażliwy na problemy psychospołeczne związane z przewlekłym obciążeniem i kryzysem, szanuje prawa mniejszości i unika myślenia opartego na stereotypach i uprzedzeniach w planowaniu oraz ocenie oddziaływań redukujących stres.	K_K08, K_K09
Sumaryczna liczba godzin		75
Liczba punktów ECTS		3

Nazwa przedmiotu kształcenia: Język migowy		
Forma zajęć:	Warsztaty	
C1 Rozwinąć umiejętność świadomego i adekwatnego komunikowania się z osobami z uszkodzeniem słuchu w zróżnicowanych sytuacjach społecznych i zawodowych (dobór rejestru, tempo, strategie naprawcze) C2 Opanować zaawansowane stosowanie daktylografii oraz liczebników w komunikatach funkcjonalnych (np. dane osobowe, terminy, adresy, procedury), z uwzględnieniem płynności i czytelności przekazu C3 Stosować znaki pojęciowe oraz zasady systemu językowo-migowego w celu budowania spójnych wypowiedzi, parafrazowania i doprecyzowywania znaczeń.		
Program kształcenia (treści nauczania)		
1. Modele i specyfika komunikowania się z osobami z uszkodzeniem słuchu: bariery, strategie dostosowania przekazu, sytuacje trudne, zasady dostępności. 2. Język migowy / język migany / system językowo-migowy – porównanie funkcji, zakresów użycia, konsekwencje wyboru formy komunikacji (analiza przykładów). 3. Daktylografia i liczebniki – płynność, czytelność, tempo; zastosowania w komunikatach formalnych i w pracy pomocowej/klinicznej. 4. Ideografia (znaki pojęciowe) – budowanie wypowiedzi, parafraza, doprecyzowanie znaczeń; spójność i intencja komunikacyjna. 5. Pragmatyka i etykieta komunikacji (kontakt wzrokowy, sygnalizowanie rozpoczęcia/końca wypowiedzi, role w dialogu). 6. Zastosowania praktyczne: scenki i symulacje (np. rejestracja w poradni, wywiad, sytuacje kryzysowe), analiza błędów i strategie naprawcze		
Literatura podstawowa: • Szczepankowski B. Koncewicz D.: Język migowy w terapii, Łódź 2008		
Literatura uzupełniająca: 1. Baran J., Mikrut A. (red.): Umiejętności komunikacyjne osób z niepełnosprawnością: teoria, diagnoza, wspomaganie. Akademia Pedagogiczna, Kraków 2007 2. Szczepankowski B.: Effatha!: język migowy. Wydaw. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2005. 3. Szczepankowski B., Koncewicz D.: Język migowy w terapii. Wyd. 2, popr. - Łódź : Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 2012 4. Szczepankowski B.: Wspomaganie rozwoju dziecka niesłyszącego: audiofonologia pedagogiczna. UKSW, Warszawa 2009. 5. Włodarczyk, A.: Głuchy pacjent. Wyzwania i potrzeby. Psychoskok, Konin 2018. 6. Zaorska M.: Komunikacja alternatywna osób głuchoniewidomych. Wydawnictwo Edukacyjne AKAPIT, Toruń 2008. 7. Zielińska, J.: Edukacja dzieci z uszkodzeniem słuchu w społeczeństwie informacyjnym. Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2005. 8. Sutton-Spence, R., Woll, B. (1999). The Linguistics of British Sign Language: An Introduction. Cambridge University Press. ISBN: 9780521631426		
Efekty uczenia się		
Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego

E1_W	Analizuje i wyjaśnia zróżnicowanie form komunikacji migowej (język migowy/język migany/system językowo-migowy) oraz ich konsekwencje dla skuteczności porozumiewania się w różnych kontekstach	K_W13
E1_U	Prowadzi komunikację w języku migowym w typowych i rozszerzonych sytuacjach kontaktu profesjonalnego, stosując adekwatne strategie (doprecyzowanie, parafraza, strategie naprawcze) oraz zachowując płynność przekazu.	K_U18
E1_K	Wykazuje gotowość do odpowiedzialnego i etycznego kontaktu z osobami niesłyszącymi, uwzględniając potrzeby komunikacyjne i zasady dostępności.	K_K11
Sumaryczna liczba godzin		75
Liczba punktów ECTS		3

Nazwa przedmiotu kształcenia: Lingwistyka kryminalistyczna dla psychologów
Forma zajęć:

Konwersatorium

Cele kształcenia

C1 Poglębiona analiza zakresu i metodologii lingwistyki kryminalistycznej oraz jej miejsca w interdyscyplinarnych badaniach nad zachowaniami komunikacyjnymi w kontekście prawnym.

C2 Krytyczna ocena wiarygodności i ograniczeń metod (m.in. analiza dyskursu, analiza stylometryczna, analiza pragmatyczna) w pracy z materiałem dowodowym (zeznania, komunikacja elektroniczna, wypowiedzi publiczne).

C3 Interpretacja złożonych zjawisk komunikacyjnych w sytuacjach spornych (mowa nienawiści, groźby, zniesławienie) z uwzględnieniem ram prawnych i etycznych oraz konsekwencji opiniowania.

Program kształcenia (treści nauczania)

1. Zakres i metodologia lingwistyki kryminalistycznej: cele analizy językowej w postępowaniach, standardy jakości, walidacja i ograniczenia metod, źródła błędów i nadinterpretacji.
2. Język jako dowód: wskaźniki idiolektu i stylu, cechy pragmatyczne i dyskursywne, znaczenie kontekstu (sytuacyjnego, społecznego, medialnego).
3. Analiza wypowiedzi spornych: groźby, zniesławienie, mowa nienawiści, manipulacja językowa; interpretacja intencji nadawcy oraz możliwych skutków komunikatu.
4. Analiza narracji i wypowiedzi w procedurach prawnych: spójność, szczegółowość, strategie unikania, niespójności; rozumienie ograniczeń wnioskowania na podstawie języka.
5. Profilowanie psycholingwistyczne autora na podstawie materiału wieloźródłowego (SMS, maile, fora, notatki, transkrypcje) oraz analiza porównawcza próbek językowych.
6. Studia przypadków: dobór procedury analitycznej, dokumentowanie kroków analizy, uzasadnianie wniosków, formułowanie hipotez konkurencyjnych.
7. Raport/mini-opinia: struktura, argumentacja, poziomy niepewności, ograniczenia metody, standardy etyczne i odpowiedzialność ekspercka; prezentacja i obrona wniosków w dyskusji.

Literatura podstawowa:

- Stawnicka J., *Typowanie sprawców przestępstw z perspektywy lingwistyki kryminalistycznej*. „Przegląd Naukowo-Metodyczny Edukacja dla Bezpieczeństwa. 2018/2, s. 263 – 274.
- Stawnicka J., *Twój język Cię zdradza – czy „anonimowy cyberstalker” to oksymoron?* „Iustitia” 2014/4.
- Stawnicka J., Klonowska I., *Psycholingwistyczny portret sprawcy przestępstw. Wstęp do dyskusji*. „Resocjalizacja Polska” 2016 / 12, s. 27 – 40.

Literatura uzupełniająca:

- Pietraszewski M., *Prof. Jadwiga Stawnicka: Każdy z nas ma językowy odcisk palca*. „Gazeta Wyborcza”, 15.09.2019.
- Stawnicka J., *Językoznawstwo w służbie wymiaru sprawiedliwości*. „Kwartalnik Policyjny” 2015/2, s. 40 – 42.
- Stawnicka J., *Manipulacja w cyberprzestrzeni. Mity i prawdy o anonimowości*. W: *Walka informacyjna. Uwarunkowania – Incydenty – Wyzwania*. Red. H. Batorowska. Wyd. Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie 2017, s. 198 – 208.
- Stawnicka J., *Lingwistyka w służbie kryminalistyki. Diagnozy i prognozy*. W: *Optimalizacja procesów przepływu informacji w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa państwa*. Red. B. Hołyst, J. Stawnicka, P. Potejko. Szczecino 2015, s. 9 – 28.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
E1_W	Posiada pogłębioną wiedzę o zakresie i metodach lingwistyki kryminalistycznej oraz rozumie ich zastosowanie w analizie materiału dowodowego w kontekście psychologicznym i prawnym.	K_W12
E1_U	Samodzielnie dobiera i stosuje adekwatne procedury analizy językowej do materiału sprawy, dokumentując tok rozumowania i uzasadniając wnioski.	K_U05
E1_K	Wykazuje odpowiedzialność i rzetelność w formułowaniu sądów eksperckich; rozpoznaje ryzyko nadinterpretacji i komunikuje ograniczenia wniosków.	K_K11
Sumaryczna liczba godzin		100
Liczba punktów ECTS		4

Nazwa przedmiotu kształcenia: Pomoc psychologiczna

Forma zajęć: Wykłady, Ćwiczenia

Cele kształcenia
Wykłady:

C1 Pogłębienie i uporządkowanie wiedzy dotyczącej metod i form pomocy psychologicznej oraz ich zastosowań w różnych kontekstach pracy z osobą/klientem.

C2 Analiza i interpretacja uwarunkowań etycznych i prawnych udzielania pomocy psychologicznej, w tym standardów wykonywania zawodu i granic kompetencji.

C3 Krytyczna ocena doboru metod pomocy psychologicznej do potrzeb osoby/klienta, z uwzględnieniem czynników ryzyka, zasobów oraz możliwych konsekwencji interwencji.

Ćwiczenia:

C4 Doskonalenie umiejętności prowadzenia rozmowy pomocowej poprzez świadome stosowanie zaawansowanych technik komunikacyjnych (m.in. parafraza, klaryfikacja, odzwierciedlenie).

C5 Kształtowanie umiejętności projektowania adekwatnych działań pomocowych w oparciu o analizę przypadku oraz uzasadnianie doboru proponowanych interwencji.

C6 Rozwijanie kompetencji autorefleksji, empatii i odpowiedzialności w relacji pomocowej, w tym przyjmowania informacji zwrotnej i doskonalenia własnego stylu pracy.

Program kształcenia (treści nauczania)

WYKŁADY (W):

1. Pomoc psychologiczna jako zachowanie prospołeczne – analiza funkcji, uwarunkowań i konsekwencji pomocy w relacji profesjonalnej.
2. Rodzaje i formy pomocy psychologicznej (porada, promocja zdrowia, prewencja zaburzeń, interwencja kryzysowa, psychoterapia, rehabilitacja) – porównanie zakresu, celów, ograniczeń oraz kryteriów doboru do potrzeb osoby/klienta.
3. Pomoc indywidualna i grupowa – interpretacja różnic w celach, dynamice relacji i ryzykach; wnioskowanie o doborze formy pomocy do sytuacji i zasobów.
4. Etyczne problemy pomocy psychologicznej – krytyczna analiza dylematów etycznych na podstawie przykładów i studiów przypadków; identyfikacja konfliktów wartości i możliwych sposobów postępowania.
5. Kodeks etyczno-zawodowy psychologa – interpretacja zapisów kodeksu w odniesieniu do praktyki udzielania pomocy, w tym granic kompetencji, odpowiedzialności i poufności.

ĆWICZENIA (Ć):

1. Trening nawiązywania kontaktu w relacji pomocowej – symulacje i analiza jakości kontaktu (m.in. cele rozmowy, budowanie zaufania, reakcje werbalne i niewerbalne) oraz formułowanie informacji zwrotnej.
2. Parafraza i klaryfikacja w rozmowie pomocowej – stosowanie technik w scenariuszach, dobór interwencji do celu rozmowy oraz uzasadnianie decyzji komunikacyjnych.
3. Odzwierciedlenie (treści i emocji) – ćwiczenia praktyczne z analizą skutków interwencji dla przebiegu rozmowy oraz autorefleksja i wnioski doskonalące.

Literatura podstawowa:

- Bednarek, D. (2016). *Zawód psycholog: Regulacje prawne i etyka zawodowa*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Okuń, B. F. (2002). *Skuteczna pomoc psychologiczna*. Instytut Psychologii Zdrowia, Polskie Towarzystwo Psychologiczne.
- Wojtała, E. (2008). Etyka w pomocy psychologicznej. *Remedium*, 4, 24–27.

Literatura uzupełniająca:

- Brzeziński, J., Chyrowicz, B., Poznaniak, W., & Toeplitz-Winiewska, M. (2008). *Etyka zawodu psychologa*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Colin, F., & Horton, I. (2013). *Psychoterapia i poradnictwo* (T. 1–2). Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Grzesiuk, L. (Red.). (2005). *Psychoterapia: Teoria. Podręcznik akademicki*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Grzesiuk, L. (Red.). (2006). *Psychoterapia: Praktyka. Podręcznik akademicki*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Sęk, H. (Red.). (2014). *Spółeczna psychologia kliniczna*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Stewart, J. (Red.). (2005). *Mosty zamiast murów*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Egan, G., & Reese, R. J. (2018). *The skilled helper: A problem-management and opportunity-development approach to helping* (11th ed.). Cengage Learning.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
---------------------------	-------------------------	---

WYKŁADY		
E1_W	Posiada pogłębioną wiedzę o formach i zasadach udzielania pomocy psychologicznej oraz analizuje i interpretuje ich adekwatność do sytuacji i potrzeb osoby/klienta z uwzględnieniem uwarunkowań etycznych i prawnych.	K_U18
ĆWICZENIA		
E1_U	Stosuje techniki rozmowy pomocowej (m.in. parafraza, klaryfikacja, odzwierciedlenie) oraz projektuje i uzasadnia dobór adekwatnych form pomocy psychologicznej w oparciu o analizę przypadku.	K_U18
E1_K	Wykazuje postawę empatyczną i odpowiedzialną w relacji pomocowej, respektując standardy etyczno-zawodowe oraz granice własnych kompetencji.	K_K01
Sumaryczna liczba godzin		100
Liczba punktów ECTS		4

Nazwa przedmiotu kształcenia: Emisja głosu z elementami retoryki praktycznej	
Forma zajęć:	Warsztaty
C1 Pogłębienie rozumienia mechanizmów emisji głosu w powiązaniu z oddechem, fonacją, artykulacją oraz czynnikami psychologicznymi (emocje, stres, świadomość ciała) w sytuacjach komunikacji publicznej. C2 Doskonalenie umiejętności projektowania i wykonywania ćwiczeń oddechowych, fonacyjnych i artykulacyjnych oraz ich świadomego doboru do celu komunikacyjnego. C3 Kształtowanie odpowiedzialnego stosowania zasad higieny głosu oraz krytycznej autorefleksji nad jakością wypowiedzi (prosty feedback, autodiagnoza, korekta nawyków)	
Program kształcenia (treści nauczania)	
Emisja głosu w komunikacji publicznej – pojęcie, cele, najczęstsze trudności; warunki skuteczności wypowiedzi (rozumiałość, słyszalność, wiarygodność). Psychofizjologia głosu – zależność między emocjami, stresem, napięciem mięśniowym i świadomością ciała a jakością głosu; mechanizmy samoregulacji w sytuacji ekspozycji społecznej. Mowa a głos – różnice i współzależności; rola intencji komunikacyjnej, rytmu wypowiedzi i kontroli oddechu w budowaniu przekazu. Uwarunkowania rozwoju mowy – przegląd czynników biologicznych i środowiskowych; znaczenie układów: oddechowego, fonacyjnego, artykulacyjnego dla emisji głosu i tworzenia mowy. Mechanika oddechu w mowie – tor oddechowy, ekonomia oddechu, planowanie frazy; identyfikowanie nieefektywnych nawyków oddechowych. Diagnoza wzorca oddychania – rozpoznawanie sposobów oddychania; charakterystyka oddechu żebrowo-przeponowo-brzusznego; praca nad stabilnością oddechu. Techniki oddechowe – oddech naprzemienny, pełny, głęboki; ćwiczenia usprawniające wdech, uelastycznianie przepony; profilaktyka przeciążeń. Faza wydechu i podparcie – wydłużanie fazy wydechu, kontrola przepływu powietrza; przygotowanie do fonacji i pracy głosem w dłuższych wypowiedziach.	

9. **Fonacja i rezonans** – ćwiczenia fonacyjne; poszukiwanie średnicy głosu; praca rezonatorów; różnice między rezonansem piersiowym i głowowym; bezpieczeństwo głosu.
10. **Postawa i ustawienie głosu** – funkcja postawy, ułożenie głowy i obręczy barkowej; praca nad redukcją napięcia; optymalizacja ustawienia głosu.
11. **Artykulacja i „maska”** – miękkie nastawienie głosu; ćwiczenia języka, żuchwy, podniebienia miękkiego; kierowanie głosu „na maskę”; integracja oddechu i artykulacji.
12. **Modulacja głosu** – siła, wysokość, barwa; tempo i pauza; mówienie głośno i długo bez męczenia się; praca nad pewnością brzmienia w sytuacji wystąpienia.
13. **Normy artykulacyjne języka polskiego** – zasady wymowy; usprawnianie narządów artykulacyjnych; samogłoski i spółgłoski; techniki artykulacyjne w tekście.
14. **Prozodyka i retoryka praktyczna** – akcent, intonacja, rytm; środki wyrazu; konstrukcja wypowiedzi (jasność, porządek, dobór słów); mowa ciała i spójność przekazu.
15. **Higiena i profilaktyka narządu głosu** – czynniki ryzyka i podstawowe patologie; zasady higieny głosu; interpretacja i publiczna prezentacja tekstu z wykorzystaniem opanowanych technik.

Literatura podstawowa:

1. Gałkowski T., Jastrzębowska G. (red.), Logopedia. Pytania i odpowiedzi. Podręcznik akademicki, Opole 2003
2. Grabias S., Panasiuk J., Woźniak T., Logopedia. Standardy postępowania logopedycznego, Lublin 2015
3. Olszewska A., Wysłów się!, Kraków 2019
4. Przybysz-Piwko M. (red.), Emisja głosu nauczyciela. Wybrane zagadnienia, Warszawa 2006
5. Jaroszyński Cz., Jaroszyński P., Kultura słowa. Podstawy retoryki klasycznej, Szczecinek 2008

Literatura uzupełniająca:

1. Bralczyk J., Mówi się: porady językowe profesora Bralczyka, Warszawa 2001
2. Detz J., Sztuka przemawiania. Nie co mówić, ale jak mówić, Gdańsk 2002
3. Gunia G., Lechta V., Wprowadzenie do logopedii, Kraków 2012
4. Kurowska M., Wolańska E. (red.), Metody i narzędzia diagnostyczne w logopedii, Warszawa 2015
5. Lichota E. J., Terapia logopedyczna, Warszawa 2015
6. Lubaś W., Urbańczyk S., Podręczny słownik poprawnej wymowy polskiej, Warszawa 1990
7. Oczkoś M., Sztuka poprawnej wymowy, czyli o bełkotaniu i fałunieniu, Warszawa 2007
8. Linklater, K. (2006). *Freeing the Natural Voice: Imagery and Art in the Practice of Voice and Language* (Revised ed.). Nick Hern Books.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
E1_W	Uporządkowanie i pogłębienie wiedzy o współdziałaniu układu oddechowego, fonacyjnego i artykulacyjnego w procesie powstawania głosu oraz o psychofizjologicznych uwarunkowaniach prawidłowej emisji głosu w sytuacjach komunikacji publicznej.	K_W13
E1_U	Wykonywanie oraz dobieranie i modyfikowanie ćwiczeń oddechowych, fonacyjnych i artykulacyjnych adekwatnie do celu wypowiedzi, z ocenianiem efektów na podstawie obserwacji i informacji zwrotnej.	K_U18
E1_K	Podejmowanie działań na rzecz higieny głosu oraz przyjmowanie odpowiedzialności za bezpieczne obciążenie narządu głosu w ćwiczeniach i wystąpieniach publicznych.	K_K12
Sumaryczna liczba godzin		75
Liczba punktów ECTS		3

Nazwa przedmiotu kształcenia: Coaching
Forma zajęć:

Warsztaty

Cele kształcenia

C1 Poglębianie rozumienia coachingu: struktury procesu, zakresu zastosowań w pracy psychologa oraz relacji coachingu do innych form wsparcia (psychoterapia, mentoring, consulting), z uwzględnieniem granic roli i odpowiedzialności.

C2 Doskonalenie umiejętności prowadzenia sesji coachingowych: kontraktowanie, praca z celem i procesem, dobór modeli i technik oraz komunikacja wspierająca refleksję i motywację klienta.

C3 Analizowanie podstaw teoretycznych i wyników badań dotyczących skuteczności coachingu (evidence-based), z krytyczną oceną adekwatności interwencji do problemu i kontekstu.

C4 Kształtowanie kompetencji relacyjnych i etycznych w pracy coachingowej: empatia, kultura dialogu, uważność na różnorodność, autorefleksja oraz dbałość o rozwój własny i standardy jakości pracy.

Program kształcenia (treści nauczania)

- Coaching – istota i zastosowania:** założenia, definicje i obszary praktyki (m.in. life coaching i biznes coaching).
- Coaching w kontekście psychologii:** miejsce coachingu wśród metod wspierania rozwoju człowieka oraz relacje z psychoterapią, mentoringiem i consultingiem.
- Zakres i granice coachingu:** role, kompetencje i odpowiedzialność w pracy z klientem; sytuacje wymagające przekierowania do innych form pomocy.
- Kompetencje coacha:** aktywne słuchanie, budowanie relacji partnerskiej, kontrakt coachingowy, pobudzanie świadomości klienta; standardy jakości pracy.
- Etyka coachingu:** kodeks etyczny ICF, typowe dylematy i trudności w zawodzie; granice roli, bezpieczeństwo relacji i etos coacha.
- Podejścia i modele coachingowe:** przegląd nurtów i koncepcji; zastosowania modeli SMART, GROW oraz piramidy Diltsa w praktyce.
- Coaching oparty na dowodach:** podstawy podejścia evidence-based oraz przegląd badań nad skutecznością interwencji coachingowych.
- Psychologiczne mechanizmy zmiany:** ujęcia poznawcze, emocjonalne i motywacyjne; myślenie–emocje–zachowanie w procesie coachingowym.
- Proces rozwojowy i refleksyjność:** modele zmiany, uczenia się i budowania samoświadomości; rola autorefleksji, uważności i rozwoju osobistego w pracy coacha.
- Praca z celem i procesem:** temat sesji a cel sesji; cel sesji a cel procesu; planowanie działań, monitorowanie postępów i ewaluacja procesu.
- Pytania coachingowe i komunikacja:** pytania otwarte/zamknięte, mocne/słabe pytania; znaczenie pytań, słuchania, informacji zwrotnej i relacji w procesie współpracy.
- Techniki coachingowe cz. 1:** parafraza, skalowanie, odzwierciedlanie, feedback, konfrontacja – dobór techniki do celu i klienta.
- Techniki coachingowe cz. 2:** wizualizacja, reframing, praca z przekonaniami.
- Ćwiczenia coachingowe (narzędzia rozwojowe):** koło życia, lista wartości, koszyk obowiązków – zastosowanie i ograniczenia w pracy z klientem.
- Symulacje sesji coachingowych i analiza:** praca w parach/grupach, obserwacja i informacja zwrotna; analiza nagrań (jeśli wykorzystywane).

Literatura podstawowa:

- Starr J.; przekł. Łuczkiwicz G., (2005). *Coaching: procesy, zasady, umiejętności*. Warszawa. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne.
- Sidor-Rządowska M., /red./ (2009). *Coaching: teoria, praktyka, studia przypadków*. Kraków. Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o..
- Law H., Ireland S., Hussain Z. (2010). *Psychologia coachingu*. Warszawa. PWN Wydaw. Nauk.
- Grant A., Cavanagh M. (2007). *Evidence-based coaching: Scientific foundations and best practices*. John Wiley & Sons.

Literatura uzupełniająca

- Whitmore J. (2021). *Coaching. Trening efektywności*. Rebis.
- Stelter R. (2014). *Coaching. Proces, dialog, relacja*. PWN.
- Rogers J. (2020): *Coaching. Podstawy umiejętności*. MT Biznes.
- Zubrzycka-Nowak M., Rybczyńska K., Montessori S. (2018) *Czym jest coaching?*, Sopot.
- Neenan M., Palmer S. (2013). *Cognitive Behavioural Coaching in Practice*. Routledge.
- Mezirow J. (2000). *Learning as Transformation: Critical Perspectives on a Theory in Progress*. Jossey-Bass.
- Rock D., Siegel D. (2020). *Coaching with the Brain in Mind: Foundations for Practice*. Wiley.
- Deci E., Ryan R. (2008). *Self-determination theory: A macrotheory of human motivation*. *Canadian Psychology*, 49(3).
- Czarkowska L.D. (2014) *Transformacja w coachingu, aby stawać się sobą - inspiracje z psychologii zorientowanej na proces oraz model Homo Creator*, [w:] *Coaching transformacyjny jako droga ku synergii*. red. L. Czarkowska, Wydawnictwo Poltex, Warszawa.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
E1_W	Uporządkowanie i pogłębienie wiedzy o coachingu: istocie, strukturze, zastosowaniach w praktyce psychologicznej oraz relacjach z innymi formami wsparcia; charakteryzowanie podejść i modeli coachingu oraz ich podstaw teoretycznych.	K_W01 K_W05 K_W16
E2_W	Pogłębienie wiedzy odnośnie psychologicznych mechanizmów oddziaływania interwencji coachingowych (poznawczych, emocjonalnych, motywacyjnych), w tym roli pytań coachingowych oraz pracy z przekonaniem i wartościami.	K_W08 K_W13 K_W16
E3_W	Interpretowanie zasad etyki zawodowej i standardów coachingu oraz analizowanie granic roli i odpowiedzialności w relacji coachingowej.	K_W17 K_W20
E1_U	Stosowanie wybranych modeli coachingu (np. GROW, SMART, poziomy logiczne Diltsa) w pracy z klientem, z dobieraniem narzędzi i pytań wspierających refleksję i motywację.	K_U01 K_U05 K_U18
E2_U	Wykorzystywanie technik aktywnego słuchania, parafrazy i pogłębiania oraz dostosowywanie sposobu komunikacji do celu i przebiegu sesji (w tym poziomów słuchania wg ICF).	K_U10 K_U11 K_U19
E3_U	Analizowanie procesu coachingowego oraz prowadzenie mini-procesu coachingowego w oparciu o cel, wartości i przekonania klienta, z formułowaniem wniosków na podstawie obserwacji i informacji zwrotnej.	K_U12 K_U13 K_U17
E1_K	Przejawianie profesjonalizmu i odpowiedzialności etycznej w pracy coachingowej, z poszanowaniem granic roli psychologa i coacha oraz dobrostanu klienta.	K_K01 K_K02 K_K06
E2_K	Okazywanie otwartości na różnorodność oraz prowadzenie rozmowy w sposób inkluzywny, wolny od stereotypów, z gotowością do refleksji nad własnymi postawami.	K_K04 K_K05 K_K09
E3_K	Uznawanie znaczenia samorozwoju i superwizji w pracy coachingowej oraz podejmowanie autorefleksji nad własnym funkcjonowaniem w relacji z klientem.	K_K02 K_K08 K_K11
Sumaryczna liczba godzin		75

Liczba punktów ECTS
3
Nazwa przedmiotu kształcenia: Drama
Forma zajęć:

Warsztaty

C1 Poglębnienie rozumienia dramy i psychodramy jako metod pracy rozwojowej i pomocowej, z uwzględnieniem ich podstaw teoretycznych, odmienności zastosowań oraz ograniczeń etyczno-metodologicznych.

C2 Doskonalenie umiejętności doboru, prowadzenia i modyfikowania wybranych technik dramowych i psychodramatycznych adekwatnie do celu, kontekstu i dynamiki grupy.

C3 Kształtowanie postawy odpowiedzialnego stosowania metod dramatycznych: refleksyjności, dbałości o dobrostan uczestników, granice roli prowadzącego oraz świadomego korzystania z informacji zwrotnej.

Program kształcenia (treści nauczania)

- 1. Geneza i historia psychodramy** – Moreno i rozwój podejścia; podstawowe pojęcia (spontaniczność, role, socjometria) i ich znaczenie dla pracy w grupie.
- 2. Geneza i historia dramy** – drama edukacyjna/rozwojowa; cele i obszary zastosowań; podobieństwa i różnice względem psychodramy.
- 3. Techniki i strategie dramy i psychodramy** – dobór technik do celu (rozwojowego, edukacyjnego, wsparciowego); warunki bezpieczeństwa i przeciwwskazania.
- 4. Proces grupowy w dramie i psychodramie** – role w grupie, etapy pracy, kontrakt, zasady prowadzenia i moderowania dynamiki.
- 5. Psychodrama w oddziaływaniach terapeutycznych** – struktura sesji (rozgrzewka–akcja–dzielenie–omówienie), rola prowadzącego, zasady minimalizacji ryzyka.
- 6. Funkcje dramy i psychodramy w edukacji i naukach humanistycznych** – rozwój kompetencji społecznych, komunikacyjnych i refleksyjnych; przykłady zastosowań.
- 7. Psychodrama a psychotechnika i socjotechnika** – granice wpływu, etyka oddziaływań, odpowiedzialność prowadzącego; analiza przypadków nadużyć/metod.
- 8. Formy wyrazu artystycznego** – teatr a psychodrama/drama; elementy improwizacji, narracji, pracy z ciałem; dobór środków wyrazu do celu pracy.
- 9. Drama i psychodrama wobec problemów etycznych i filozoficznych** – praca z dylematami i wartościami; prowadzenie scen i omówienia w sposób niedyrektywny.
- 10. Teoria dramy** – kluczowe założenia, typowe techniki (np. rola, scena, hot-seating), projektowanie krótkich interwencji.
- 11. Teoria psychodramy** – role, dublowanie, lustro, zamiana ról; kryteria doboru technik do celu oraz interpretacja procesu.
- 12. Elementy muzyczne i plastyczne w dramie i psychodramie** – wspieranie ekspresji i refleksji; zasady bezpiecznego włączania bodźców; tworzenie scenariusza zajęć.

Literatura podstawowa:

- Bielańska A., (2009) Psychodrama. ENETEIA, Warszawa
- Olimkiewicz E., (red.) (2001) Warsztaty edukacji twórczej. Wrocław
- Reichel G., Rabensteina R., Thanhoffer M., (1997) Grupa i ruch, Warszawa
- Roine E., (1999) Psychodrama. O tym, jak grać główną rolę w swoim życiu. Warszawa

Literatura uzupełniająca:

- Koppett K., (2003) Techniki teatru improwizacji w programach szkoleniowych, Oficyna Ekonomiczna, Kraków
- Michałowska, D.A., (2007) Drama w edukacji, Wyd. IF UAM, Poznań
- Pankowska K., (2000) Pedagogika dramy, Warszawa
- Witerska K., (2011) Drama kreatywna – perspektywa rozwojowa, w: Chowanna, 2011, Nr 1
- Karp, M., Holmes, P., Bradshaw Tavon, K. (Eds.). (1998). *The Handbook of Psychodrama*. Routledge.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
E1_W	Uporządkowanie i pogłębienie wiedzy o dramie i psychodramie jako metodach pracy rozwojowej i pomocowej, z wyjaśnianiem ich założeń, obszarów zastosowań, różnic oraz ograniczeń etyczno-metodologicznych.	K_W12
E1_U	Dobieranie, prowadzenie i modyfikowanie wybranych technik dramowych i psychodramatycznych adekwatnie do celu i dynamiki grupy, z uwzględnianiem zasad bezpieczeństwa oraz formułowaniem wniosków na podstawie obserwacji procesu i informacji zwrotnej.	K_U18
E1_K	Przejawianie gotowości do odpowiedzialnego stosowania metod dramatycznych, z dbałością o dobrostan uczestników, granice roli prowadzącego oraz refleksyjne podejście do kwestii etycznych w pracy grupowej.	K_K12
Sumaryczna liczba godzin		100
Liczba punktów ECTS		4

Nazwa przedmiotu kształcenia: Komunikowanie w organizacji
Forma zajęć:

Warsztaty

C1 Rozwijanie umiejętności analitycznego diagnozowania przebiegu komunikacji w organizacji (interpersonalnej, grupowej i instytucjonalnej) oraz identyfikowania barier i ryzyk komunikacyjnych w realnych sytuacjach zawodowych.

C2 Doskonalenie umiejętności projektowania i prowadzenia działań komunikacyjnych (ustnych, pisemnych i medialnych), adekwatnie do celu, odbiorcy i kontekstu organizacyjnego, z uwzględnieniem standardów profesjonalnych.

C3 Kształtowanie kompetencji samodzielnego formułowania rekomendacji usprawniających komunikowanie w organizacji (m.in. informacja zwrotna, komunikacja w zespole, wystąpienia publiczne) wraz z refleksją nad etycznymi i prawnymi konsekwencjami komunikowania.

Program kształcenia (treści nauczania)

1. Definicje procesów komunikowania – analiza przykładów i kryteria skuteczności.
2. Elementy komunikowania w organizacji – diagnoza zakłóceń w przekazie.
3. Formy i rodzaje komunikowania w organizacji – dobór formy do celu i odbiorcy.
4. Poziomy komunikowania w organizacji – studia przypadków.
5. Komunikowanie interpersonalne – aktywne słuchanie, klaryfikacja, parafraza.
6. Komunikowanie w małych i dużych grupach – role, normy, moderowanie dyskusji.

7. Komunikowanie werbalne i niewerbalne – spójność przekazu, analiza scenek.
8. Prawne i etyczne aspekty komunikowania – granice wpływu, poufność, odpowiedzialność.
9. Wpływ wiedzy, motywacji i umiejętności na kompetencje komunikacyjne – autodiagnoza i plan rozwoju.
10. Przemawianie publiczne – struktura wypowiedzi, argumentacja, wystąpienia próbne.
11. Komunikacyjne uwarunkowania decyzji i sieci relacji w grupie – analiza sytuacji zespołowych.
12. Teorie komunikowania masowego – zastosowania w organizacji i ryzyka.
13. Komunikowanie w organizacji z użyciem starych i nowych mediów – dobór kanałów i komunikaty.
14. Odbieranie i udzielanie informacji zwrotnej – modele, bariery, trening.
15. Bariery w komunikowaniu – identyfikacja i projekt rozwiązań.

Literatura podstawowa:

- Zalewska-Turzyńska M. (2012). Komunikowanie się w organizacji - studium prakseologiczne. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Stankiewicz J. (1999). Komunikowanie się w organizacji. Wydawnictwo Astrum.
- Sherwyn P. Morreale, Brian H. Spitzberg, J. Kevin Barge. (2007). Komunikacja między ludźmi. Motywacja, wiedza i umiejętności. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Bugajski M. (2006) Język w komunikowaniu. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Sobkowiak B. (2005). Interpersonalne i grupowe komunikowanie się w organizacji. Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości.

Literatura uzupełniająca:

- Leathers D. G. (2007). Komunikacja niewerbalna: zasady i zastosowania. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Marcjanik M. (2007). Grzeczność w komunikacji językowej. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Grzenia J. (2006). Komunikacja językowa w Internecie. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Baylon C., Mignot X. (2008). Komunikacja. Wydawnictwo FLAIR.
- Penc J. (2010). Komunikacja i negocjowanie w organizacji. Difin.
- McGee P. (1999). Przemawianie doskonałe: wszystko, czego potrzebujesz aby udało ci się za pierwszym razem. Dom Wydawniczy REBIS.
- Golka M. (2000). Bariery w komunikowaniu. Wydaw. Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.
- Kaczmarek B., Kucharski A., Stencel M. (red.) (2006). Komunikowanie się: problemy i perspektywy. Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej.
- Sikorski Cz. (2005). Język konfliktu: kultura komunikacji społecznej w organizacji. C. H. Beck.
- Keyton, J. (2017). *Communication in Organizations* (2nd ed.). McGraw-Hill Education. ISBN: 978-1259547201.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
E1_W	Ma pogłębioną wiedzę o procesach skutecznej komunikacji w organizacji.	K_W10
E1_U	Projektuje i realizuje działania komunikacyjne wewnątrz i na zewnątrz organizacji (ustne, pisemne, medialne), dobierając adekwatne formy i techniki; diagnozuje bariery i formułuje uzasadnione rekomendacje usprawniające komunikację.	K_U18
E1_K	Wykazuje świadomość etycznych i prawnych uwarunkowań komunikowania w organizacji; przyjmuje odpowiedzialność za skutki komunikatu i dba o standardy profesjonalnej komunikacji.	K_K11
Sumaryczna liczba godzin		75

Liczba punktów ECTS
3
Nazwa przedmiotu kształcenia: Negocjacje w sytuacjach kryzysowych
Forma zajęć:

Warsztaty

Cele kształcenia
Warsztaty:

C1 Poglębienie i uporządkowanie wiedzy w zakresie kluczowych pojęć, uwarunkowań prawnych i etycznych oraz historii negocjacji kryzysowych (USA, Wielka Brytania, Polska), z uwzględnieniem różnic systemowych i instytucjonalnych.

C2 Analiza i interpretacja technik oraz taktyk prowadzenia negocjacji kryzysowych w sytuacjach podwyższonego ryzyka, wraz z krytyczną oceną ich skuteczności i ograniczeń oraz konsekwencji dla eskalacji/deeskalacji i bezpieczeństwa stron.

C3 Rozwijanie umiejętności samodzielnego doboru i stosowania adekwatnych reakcji werbalnych i niewerbalnych w negocjacjach kryzysowych, z wykorzystaniem reguł wpływu społecznego, nakłaniania niedyrektywnego i argumentacji oraz uzasadnianiem podejmowanych interwencji.

C4 Projektowanie i realizacja działań negocjacyjnych w sytuacjach symulowanych z zastosowaniem modeli komunikowania się (unikanie, konfrontacja, kooperacja), połączone z krytyczną analizą przebiegu interakcji oraz formułowaniem wniosków doskonalących postępowanie w kolejnych sytuacjach.

Program kształcenia (treści nauczania)
WARSZTATY (W):

1. Pojęcie i rozwój negocjacji kryzysowych – analiza genezy i ewolucji podejść oraz ich znaczenia dla praktyki działań w sytuacjach kryzysowych.
2. Strategie oddziaływania w negocjacjach kryzysowych – interpretacja i krytyczna ocena nakłaniania niedyrektywnego (prośba, propozycja, rada), perswazji oraz zjawiska manipulacji (rozpoznawanie mechanizmów i granic etycznych), a także roli argumentacji w negocjacjach kryzysowych.
3. Taktyki i techniki negocjacyjne – uporządkowanie pojęć „taktyka” i „technika”, analiza wybranych technik oraz ocena ich adekwatności do kontekstu sytuacyjnego; rola aktywnego słuchania jako narzędzia budowania wpływu i redukcji eskalacji.
4. Modele negocjacji w sytuacjach kryzysowych – analiza i porównanie modeli (m.in. „Getting Past No” oraz Behavioral Influence Stairway), z identyfikacją etapów, założeń oraz warunków przechodzenia między etapami w realnych scenariuszach.
5. Negocjowanie ze sprawcą w kryzysie – wybrane zagadnienia – interpretacja uwarunkowań negocjacji z uwzględnieniem kategorii sprawców, reguł wpływu społecznego, roli emocji, różnic kulturowych oraz komunikacji niewerbalnej; wnioskowanie o czynnikach ryzyka i możliwych konsekwencjach interwencji.
6. Część warsztatowa: symulacje negocjacji kryzysowych w zespole – projektowanie i prowadzenie negocjacji w scenariuszach symulowanych (zapowiedź samobójstwa, wzięcie i przetrzymywanie zakładników, groźba użycia broni, zdarzenie o charakterze terrorystycznym) oraz krytyczna analiza przebiegu i formułowanie wniosków usprawniających.

Literatura podstawowa:

- Poklek, R., & Chojnacka, M. (2017). *Negocjacje policyjne i więzienne*. Difin.
- Stawnicka, J. (2012). *Bezpieczeństwo uczestników interakcji – kiedy słowo jest bronią*.
- Stawnicka, J. (2013). *Bezpieczeństwo w negocjacjach kryzysowych: Między rytuałem, rutyną a kreatywnością*. WiS Opcjon; Uniwersytet Śląski.

Literatura uzupełniająca:

- Stawnicka, J. (2010). Kiedy słowo jest bronią... – wybrane aspekty komunikacji w sytuacjach kryzysowych. W J. Stawnicka (Red.), *Komunikacja w sytuacjach kryzysowych* (s. 33–54).
- Stawnicka, J. (2011). Bezpieczeństwo uczestników interakcji: Aspekt lingwistyczny i badania interdyscyplinarne. W A. Misiuk (Red.), *Współczesny wymiar bezpieczeństwa*.

- Stawnicka, J. (2012). *Modele komunikacji w sytuacjach kryzysowych*.
- Stawnicka, J. (2012). Uwarunkowania prawno-organizacyjne prowadzenia negocjacji policyjnych. W J. Stawnicka (Red.), *Komunikacja w sytuacjach kryzysowych II* (s. 7–16).
- Stawnicka, J. (2013). *Dialogiczny wymiar bezpieczeństwa: Rzecz o polskiej Policji*.
- Stawnicka, J. (2016). *Dyskurs o bezpieczeństwie z perspektywy lingwosecuritologii*.
- McMains, M. J., Mullins, W. C., & Young, A. (2020). *Crisis negotiations: Managing critical incidents and hostage situations in law enforcement and corrections* (6th ed.). Routledge.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
WARSZTATY		
E1_W	Posiada pogłębioną wiedzę dotyczącą negocjacji kryzysowych, w tym uwarunkowań prawnych i etycznych oraz modeli postępowania, i potrafi je analizować oraz interpretować w odniesieniu do dynamiki sytuacji kryzysowej.	K_W12
E1_U	Projektuje i uzasadnia dobór strategii, taktyk i technik negocjacyjnych w sytuacjach kryzysowych oraz stosuje je w warunkach symulowanych, modyfikując działania na podstawie analizy przebiegu interakcji.	K_U18
E1_K	Wykazuje gotowość do krytycznej autorefleksji i doskonalenia kompetencji negocjacyjnych, współpracuje w zespole oraz respektuje standardy etyczne i odpowiedzialność za bezpieczeństwo uczestników interakcji.	K_K11
Sumaryczna liczba godzin		100
Liczba punktów ECTS		4

Nazwa przedmiotu kształcenia: Psychogeriatra

Forma zajęć:	Konwersatorium
---------------------	----------------

Cele kształcenia:

C1 (Poznawczo-teoretyczny):

Przekazanie pogłębionej, zaawansowanej i interdyscyplinarnej wiedzy na temat psychicznego, poznawczego i społecznego funkcjonowania osób w wieku podeszłym oraz teoretycznych podstaw psychogeriatry, umożliwiającej krytyczną analizę i interpretację złożonych zjawisk związanych ze starzeniem

C2 (Kliniczno-diagnostyczny):

Wykształcenie umiejętności rozpoznawania i różnicowania zmian zachodzących w procesie starzenia fizjologicznego oraz patologicznego, ze szczególnym uwzględnieniem diagnostyki zaburzeń otępiennych i psychicznych wieku podeszłego.

C3 (Praktyczno-terapeutyczny):

Przedstawienie metod neurorehabilitacji i wsparcia psychologicznego seniorów oraz rozwijanie praktycznych umiejętności planowania i uzasadniania oddziaływań terapeutycznych w oparciu o analizę potrzeb pacjenta i przesłanki kliniczne.

C4 (Komunikacyjno-etyczny):

Kształtowanie profesjonalnych postaw etycznych oraz kompetencji komunikacyjnych niezbędnych w pracy z pacjentem geriatrycznym, jego rodziną oraz w interdyscyplinarnym zespole terapeutycznym, z uwzględnieniem odpowiedzialności

zawodowej i standardów postępowania.

Program kształcenia (treści nauczania)

Konwersatorium:

1. Wprowadzenie do psychogeriatрії – definicja i zakres psychogeriatрії, rys historyczny rozwoju psychogeriatрії, teorie starzenia się w ujęciu psychogeriatrycznym oraz interpretacja demograficznych aspektów starzenia się społeczeństw.
2. Funkcje poznawcze i wykonawcze w procesie starzenia – analiza zmian w przebiegu starzenia oraz różnicowanie możliwych deficytów i ich konsekwencji dla codziennego funkcjonowania.
3. Neuroplastyczność w procesie starzenia – neuroplastyczność mózgu, czynniki sprzyjające neuroplastyczności, treningi poznawcze i ich skuteczność oraz krytyczna ocena roli aktywności intelektualnej i społecznej.
4. Zaburzenia psychiczne i somatyczne wieku podeszłego – analiza zaburzeń: otępienne (zaburzenia w chorobie Alzheimera, z Ciałami Lewy’ego, naczyniopochodne, w chorobie Parkinsona), psychotyczne, depresyjne i lękowe, snu, seksualne oraz choroby somatyczne i ich wpływ na funkcjonowanie poznawcze.
5. Diagnostyka i neurorehabilitacja osób w podeszłym wieku – specyfika diagnozy psychologicznej w geriatрії, neurorehabilitacja (cele i metody) oraz uzasadnienie roli zespołu interdyscyplinarnego w planowaniu postępowania.
6. Uporczywa terapia – definicja i granice uporczywej terapii, aspekty psychologiczne i etyczne oraz analiza roli psychologa w procesie decyzyjnym.
7. Komunikacja w psychogeriatрії – komunikacja z pacjentem z deficytami wzroku i słuchu, z pacjentem agresywnym i depresyjnym, komunikacja w zespole terapeutycznym oraz z rodziną pacjenta, z uwzględnieniem doboru strategii do sytuacji klinicznej.
8. Aspekty prawno-etyczne w pracy psychologa z osobami starszymi – dylematy etyczne i regulacje prawne w psychogeriatрії; autonomia, godność i dobro pacjenta, tajemnica zawodowa oraz odpowiedzialność prawna i zawodowa psychologa, wraz z analizą konsekwencji decyzji profesjonalnych.
9. Opieka i pielęgnacja osób w podeszłym wieku – psychologiczne aspekty opieki długoterminowej, obciążenie opiekunów formalnych i nieformalnych oraz analiza współpracy psychologa z personelem w instytucjach opiekuńczych.
10. Onkologia geriatryczna – psychologiczne aspekty choroby nowotworowej w starości, wsparcie psychologiczne pacjenta onkologicznego oraz rola i koordynacja wsparcia z udziałem rodziny i zespołu terapeutycznego.
11. Rozmowy o śmierci i umieraniu – postawy wobec śmierci w wieku podeszłym, komunikacja w obliczu śmierci oraz planowanie i uzasadnianie wsparcia pacjenta i rodziny w procesie umierania.
12. Diagnoza psychologiczna osób starszych – obserwacja psychologiczna, wywiad diagnostyczny, proces diagnozy psychologicznej oraz formułowanie i uzasadnianie opinii psychologicznej.

Literatura podstawowa:

- Cybulski, M., Krajewska-Kułak, E., Waszkiewicz, N., & Kędziora-Kornatowska, K. (Red.). (2019). *Psychogeriatría*. PZWL. (s. 17–26, 31–41, 45–61, 107–118, 247–259, 299–310)
- Broczek, K., & Dubański, R. (Red.). (2022). *Onkologia geriatryczna w praktyce*. Medical Tribune Polska. (s. 33–54, 116–131, 217–302)
- Pąchalska, M., Kaczmarek, B. L. J., & Kropotov, J. D. (2022). *Neuropsychologia kliniczna: Od terapii do praktyki*. Wydawnictwo Naukowe PWN. (s. 97–128, 262–302)

Literatura uzupełniająca:

- Davenhill, R. (Ed.). (2021). *Zmierzch życia: Depresja i demencja wieku podeszłego w ujęciu psychoanalitycznym*. Oficyna Ingenium.
- Krajewska-Kułak, E., Guzowski, A., Bejda, G., & Lankau, A. (Red.). (2019). *Kontekst „inności” w komunikacji interpersonalnej*. Uniwersytet Medyczny w Białymstoku.
- Hategan, A., Bourgeois, J. A., Hirsch, C. H., & Giroux, C. (2025). *Geriatric psychiatry: A case-based textbook*. Springer.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
E1_W	Student posiada pogłębioną i zintegrowaną wiedzę na temat psychogeriatricz jako dziedziny interdyscyplinarnej, obejmującej aspekty psychologiczne, neurobiologiczne i społeczne.	K_W01, K_W05
E2_W	Student interpretuje mechanizmy zmian w procesie starzenia (fizjologiczne vs patologiczne) oraz charakteryzuje i różnicuje obraz kliniczny zaburzeń wieku podeszłego (otępienia, depresja, lęk).	K_W06, K_W08
E3_U	Student potrafi analizować funkcjonowanie osoby starszej (obserwacja, wywiad), dobierać i uzasadniać wybór narzędzi diagnostycznych oraz formułować opinię psychologiczną wraz z wnioskami.	K_U05, K_U10
E4_U	Student wykazuje zaawansowane umiejętności komunikacyjne w pracy z pacjentem geriatrycznym oraz potrafi koordynować współpracę z rodziną i zespołem terapeutycznym adekwatnie do sytuacji klinicznej.	K_U12, K_U14
E1_K	Student wykazuje dojrzałą wrażliwość etyczną i odpowiedzialność zawodową w kontekście uporczywej terapii, umierania oraz poszanowania godności i autonomii pacjenta.	K_K01, K_K02
Sumaryczna liczba godzin		100
Liczba punktów ECTS		4

Nazwa przedmiotu kształcenia: Metodyka pracy z pacjentem	
Forma zajęć:	Konwersatorium
Cele kształcenia C1 Pogłębienie rozumienia procesu konceptualizacji problemu pacjenta: operacjonalizacji pojęć, formułowania hipotez klinicznych i ich powiązania z danymi z wywiadu i obserwacji C2 Rozwijanie umiejętności analizy i krytycznej oceny możliwych uwarunkowań trudności psychicznych oraz planowania adekwatnych kierunków dalszej diagnozy i interwencji. C3 Doskonalenie umiejętności weryfikowania hipotez diagnostycznych na podstawie zintegrowanych danych oraz rozpoznawania ograniczeń wnioskowania. C4 Kształtowanie umiejętności prowadzenia dialogu terapeutycznego z uwzględnieniem technik komunikacyjnych, granic relacji i interwencji w sytuacjach podwyższonego ryzyka.	
Program kształcenia (treści nauczania)	

1. Organizowanie przestrzeni gabinetu i jej znaczenie w pracy z pacjentem.
2. Nawiązywanie kontaktu z pacjentem.
3. Metody aktywnego słuchania.
4. Umiejętne stawianie granic w relacji z pacjentem.
5. Praca z pacjentem milczącym.
6. Praca z pacjentem nieustannie mówiącym.
7. Praca z pacjentem w trakcie żałoby.
8. Myśli suicydalne u pacjenta- ocena stopnia ryzyka podjęcia próby samobójczej, metody interwencji.
9. Praca z pacjentem bezpośrednio po przeżyciu traumy.
10. Praca z pacjentem przewlekłe chorym somatycznie, rozszerzenie pomocy na rodzinę.

Literatura podstawowa:

- Klajs K. (2017). *Poznanie pacjenta w psychoterapii ericksonowskiej*. Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Kempisty- Jeznach E. (2021). *Chorzy ze stresu. Problematyka psychosomatyczna*. Prószyński i S-ka.
- Rotschild B. (2021). *Ciało pamięta. Rewolucja w terapii traumy*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego: Kraków.

Literatura uzupełniająca:

- Kuberska- Kędzierska M. (2018). *Ile ważą emocje?*. Galaktyka: Łódź.
- Mate G. (2022). *Kiedy ciało mówi nie. Koszty ukrytego stresu*. Wydawnictwo Czarna Owca.
- Miller, W. R., & Rollnick, S. (2013). *Motivational Interviewing: Helping People Change* (3rd ed.).

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
E1_W	Analizuje pojęcia i modele użyteczne w konceptualizacji problemu pacjenta oraz wyjaśnia przesłanki formułowania hipotez klinicznych i ich weryfikacji.	K_W01 K_W12
E1_U	Formułuje i weryfikuje hipotezy diagnostyczne na podstawie danych z wywiadu i obserwacji; uzasadnia wnioski i wskazuje ograniczenia wnioskowania.	K_U18 K_U19
E2_U	Prowadzi dialog terapeutyczny z zastosowaniem technik komunikacyjnych (m.in. aktywne słuchanie, stawianie granic) oraz dobiera interwencje adekwatne do sytuacji pacjenta, w tym w sytuacjach podwyższonego ryzyka.	K_U12
Summaryzna liczba godzin		75
Liczba punktów ECTS		3

Course title: Psychological Intervention
Form of classes:

Seminar (conversatory)

Learning objectives

O1 Deepening and integrating knowledge about psychological intervention as a process of professional help: its definitions, goals, forms, and limitations depending on the client's and the institution's needs.

O2 Developing the ability of in-depth analysis and differentiation of types of intervention (counseling, therapeutic intervention, accompaniment/support, client education/psychoeducation), together with justifying the choice of an approach for complex helping situations.

O3 Improving the ability to design the course of intervention (phases, goals, contract, techniques, monitoring, termination,

and recommendations for further help), taking into account risks, limits of competence, and referral principles.

O4 Deepening the understanding of the theoretical foundations of crisis intervention and grief counseling, and developing the ability to plan safe actions in crisis, adequate to the clinical and institutional context.

O5 Building ethical and professional competence: analyzing ethical dilemmas, responsible documentation and communication of actions, recognizing limitations of one's own competence, and conscious use of supervision in providing basic psychological intervention.

Course content

1. Definition of psychological intervention; intervention goals depending on the client's and institution's needs; forms of intervention; the role and characteristics of the psychologist; ethics of intervention.
2. Classification of psychological interventions: differentiation criteria, scope of responsibility and competence limits; risks of incorrect selection of a form of help.
3. Counseling intervention: process structure, contract, short-term goals, micro-interventions, and documentation of actions.
4. Therapeutic intervention: differences between counseling and therapy; referral decisions for psychotherapy; coordination of help and interdisciplinary cooperation.
5. Client education (psychoeducation): content design, adaptation to client needs and capacities, evaluation of psychoeducation outcomes.
6. Helping-conversation skills: active listening, questions, paraphrase, reflection of feelings, summaries; role-play and feedback.
7. Boundaries of the helping relationship: ethical dilemmas, role conflict, confidentiality, working with particularly vulnerable persons; decisions about consultation and supervision.
8. Foundations of grief counseling: mechanisms of loss crisis, cultural sensitivity, planning safe support strategies.
9. Foundations of crisis intervention: definition of crisis, phases, intervention goals, building a safety plan; case study analysis.
10. Assessment and diagnosis of the crisis situation in intervention: recognizing resources and risks, triage, criteria for escalation of help, documenting decisions.
11. Crisis intervention with children and adolescents: specificity of contact, cooperation with caregivers and institutions, risks and safety standards.
12. Intervention in educational and child-protection contexts (e.g., healthcare, education, child social and legal protection): the psychologist's role, institutional goals, boundaries, and responsibility.
13. Intervention in legal and custodial contexts (e.g., criminal investigation, work with people serving a sentence of imprisonment): safety, communication, risk of secondary traumatization.
14. Self-care and hygiene of interventional work: risk of overload, secondary traumatization, and burnout; the role of supervision; principles of monitoring one's own functioning.
15. Integrative workshop: design of an intervention plan for a complex case (selection of intervention type, phases, techniques, monitoring, ethical decisions) + presentations and concluding discussion.

Required reading:

1. Corey, G. (2021). *Theory and practice of counseling and psychotherapy* (10th ed.). Cengage Learning.
2. Ivey, A. E., Ivey, M. B., & Zalaquett, C. P. (2022). *Intentional interviewing and counseling: Facilitating client development in a multicultural society* (10th ed.). Cengage Learning.
3. Nelson-Jones, R. (2014). *Basic counseling skills: A helper's manual* (4th ed.). Sage.

Supplementary reading:

1. Norcross, J. C., & Lambert, M. J. (2019). *Psychotherapy relationships that work* (3rd ed.). Oxford University Press.

Learning outcomes

Symbol	Description	Reference to the programme-level outcome
E1_W	Analyzes and integrates in-depth knowledge about psychological intervention (definitions, goals, forms) and differentiates types of intervention: counseling, therapeutic	K_W12, K_W01

	intervention, accompaniment/support, and psychoeducation, taking into account the institutional context and the client's needs.	
E2_W	Has in-depth knowledge of the theoretical foundations of crisis intervention and grief counseling and understands the complex determinants of psychological crisis in planning helping actions.	K_W12, K_W11
E3_W	Has well-organized knowledge of ethical and professional standards in psychological intervention, including competence boundaries, documentation, confidentiality, and the role of supervision in ensuring quality and safety of actions.	K_W17, K_W18
E1_U	Based on a case study, independently selects and justifies an adequate type of psychological intervention and formulates realistic short-term goals, taking into account situational and institutional constraints.	K_U05, K_U01
E2_U	Designs an intervention plan (phases, techniques, progress monitoring, termination, and recommendations), identifies risks, and plans referral principles or escalation of help in situations of threat.	K_U05, K_U04
E3_U	Applies micro-skills of helping conversation in simulated fragments of contact (active listening, questions, paraphrase, reflection of feelings, summaries) and gives/receives professional feedback.	K_U19, K_U01
E4_U	Independently searches for and critically selects intervention literature and prepares a short written rationale (intervention plan) consistent with editorial and ethical standards.	K_U04, K_U06
E1_K	Is ready to responsibly provide basic psychological intervention under supervision, recognizes limitations of one's own competence, initiates consultation, and refers the client to adequate forms of help, acting in accordance with professional standards.	K_K01, K_K02
E2_K	Is ready to cooperate in a team and to critically evaluate the effects of one's own intervention actions, including maintaining work hygiene, using supervision, and preventing overload in crisis work.	K_K10, K_K11
Total number of hours		75
Number of ECTS credits		3